

Uchwała Nr
Sejmiku Województwa Opolskiego
z dnia   2010 r.

**w sprawie zatwierdzenia sprawozdania z realizacji rocznego programu
działalności Opolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Łosiuwie za rok
2009**

Na podstawie art. 18 pkt 20 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2001r. Nr 142, poz. 1590 ze zm.) oraz art. 12 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 22 października 2004 r. o jednostkach doradztwa rolniczego (Dz. U. Nr 251, poz. 2507 z późn. zm.), Sejmik Województwa Opolskiego uchwala co następuje:

§ 1

Zatwierdza się sprawozdanie z realizacji rocznego programu działalności Opolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Łosiuwie za rok 2009.

§ 2

Sprawozdanie stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 3

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Województwa Opolskiego.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

*Załącznik do uchwały Nr XLII/... /2010
Sejmiku Województwa Opolskiego
z dnia 23 lutego 2010r.*

Sprawozdanie
z realizacji programu działalności
OODR w Łosiuwie
za rok 2009

Opolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego
INFORMUJE - DORADZA - SZKOLI

Łosiów, 15.01.2010r.

Spis treści

I.	Działalność w zakresie pozyskiwania środków finansowych z funduszy unijnych i krajowych.....	3
II.	Dział Systemów Produkcji, Standardów Jakościowych i Doświadczalnictwa	5
1.	Sekcja Systemów Produkcji Rolnej i Doświadczalnictwa oraz Sekcja Laboratoryjna..	5
A.	Produkcja roślinna.....	5
B.	Produkcja zwierzęca.....	22
C.	Grupy tematyczne	26
2.	Sekcja Ekologii, Ochrony Środowiska i Rozwoju Obszarów Wiejskich.....	34
III.	Ekonomika	52
IV.	Dział Przedsiębiorczości, Wiejskiego Gospodarstwa Domowego i Agroturystyki.....	58
V.	Pozaszkolna Oświata Rolnicza.....	69
VI.	Działalność wydawnicza i informacyjna.....	73
VII.	Podsumowanie rocznej działalności doradczej	75
VIII.	Targi Ogrodnicze – Wiosna Kwiatów	77
IX.	Dni Otwartych Drzwi	79
X.	Uspołecznienie doradztwa.....	82
XI.	Współpraca z zagranicą.....	82
XII.	Działalność finansowo – gospodarcza	84
	Ilość porad udzielonych przez doradców OODR.....	86
	Realizacja zadań doradczych przez OODR w Łosiowie w 2009r.....	87

Opolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Łosiu realizując program działalności za rok 2009 zatrudniał 134 pracowników (stan na dzień 30.12.2009r.).

I. Działalność w zakresie pozyskiwania środków finansowych z funduszy unijnych i krajowych.

Dla producentów rolnych i mieszkańców obszarów wiejskich doradcy Ośrodka sporządzili niezbędną dokumentację (wnioski, plany) dla pozyskiwania środków z funduszy unijnych i środków krajowych do następujących działań:

Lp.	Działanie	Wykonanie zadań				Uwagi
		I kw. 2009r.	I półrocze 2009r.	III kw. 2009r.	w 2009r.	
1	2	5	6	7	8	9
1.	Płatności obszarowe bezpośrednie	603	4083	4083	4083	
2.	Wspieranie przedsięwzięć rolnośrodowiskowych w tym:	125	1057	1123	1143	
	a) opracowanie wniosków	118	928	928	930	
	b) opracowanie planów	7	129	195	213	
3.	Modernizacja gospodarstw rolnych z naboru 2007	12	28	28	32	Wnioski o płatność z naboru 2007
4.	Modernizacja gospodarstw rolnych z naboru 2009		139	140	140	Wnioski i plany z naboru 2009
5.	Ułatwienie startu młodym rolnikom		5	5	5	
6.	Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej		10	10	14	
7.	Dopłaty do kwalifikowanego materiału siewnego	57	134	135	136	
8.	Zawarte umowy z rolnikami na świadczenie usług doradczych				454	

**Efekty finansowe pozyskane przez rolników i mieszkańców obszarów wiejskich w 2009r.
w woj. opolskim z Unii Europejskiej i budżetu krajowego**

Lp.	Płatności obszarowe, działania PROW 2007 – 2013 , kredyty preferencyjne, w tym kłaskowe	Pozyskane środki finansowe przez rolników w tys. zł	Pozyskane środki przy bezpośredniej pomocy pracowników OODR w tys. zł
1	Płatności obszarowe bezpośrednie, uzupełniające, do roślin energetycznych i płatności cukrowe	245 700	55 970
2	Renty strukturalne	-	-
3	Ułatwienie startu młodym rolnikom	250	250
4	Wspieranie przedsięwzięć rolnośrodowiskowych	4 970	4 620
5	Modernizacja gospodarstw rolnych - zmiany planów	62 043	18 613
6	Różnicowanie działalności rolniczej	4 946	2 400
Razem:		317 909	81 853
7	Dopłaty do materiału siewnego	2 650	680
8	Inwestycje przy udziale kredytów preferencyjnych	24 600	22 850
9	<u>Kredyty kłaskowe, w tym:</u>	18 524	18 524
	1. gradobicie	1 156	1 156
	2. susza	10 468	10 468
	3. huragan	6 900	6 900
Ogółem:		363 683	123 907

W roku sprawozdawczym 100 pracowników merytorycznych Ośrodka opracowało dokumentację na podstawie, której rolnicy i mieszkańcy obszarów wiejskich Opolszczyzny pozyskali z UE i budżetu krajowego 123 907 tys. zł. W przeliczeniu na jednego specjalistę daje to kwotę 1239 tys. zł. Jednocześnie pośrednio udzielono pomocy w formie szkoleń i konsultacji wszystkim chętnym rolnikom i mieszkańcom obszarów wiejskich biorącym udział w pozyskiwaniu środków finansowych z WPR i PROW.

II. Dział Systemów Produkcji, Standardów Jakościowych i Doświadczalnictwa

Prowadzono doświadczenia, wdrożenia, pokazy, grupy tematyczne producentów, seminaria, szkolenia specjalistyczne, kursy szkoleniowe, wyjazdy szkoleniowe oraz udzielano specjalistycznego doradztwa fachowego.

1. Sekcja Systemów Produkcji Rolnej i Doświadczalnictwa oraz Sekcja Laboratoryjna

A. Produkcja roślinna

Wykonanie zadań wdrożeniowych z produkcji roślinnej

Lp.	TEMAT	PLANOWANE	REALIZACJA	UWAGI
JESIEN 2008				
1.	Prawidłowa agrotechnika jakościowych odmian pszenicy.	11	11	zakończono
2.	Nowoczesna technika uprawy żyta mieszańcowego	1	1	zakończono
3.	Prawidłowa agrotechnika i uprawa nowych odmian rzepaku ozimego	4	4	zakończono
RAZEM		16	16	
WIOSNA 2009				
4.	Zwykła Dobra Praktyka Rolnicza – gwarancją uzyskania plonów o odpowiedniej jakości oraz ochrony środowiska przed skażeniem	2	2	zakończono
5.	Popularyzacja nowych technologii w uprawie kukurydzy na ziarno	1	1	zakończono
RAZEM		3	3	
ZADANIA CAŁOROCZNE				
6.	Propagowanie odnowy materiału siewnego w gospodarstwie rolnym poprzez pomoc w wypełnianiu wniosków o dopłaty do zakupionych nasion	11	12	zakończono (w tym 1 dodatkowo – Kluczbork)
7.	Dostosowanie gospodarstw wdrożeniowych z zasadą wzajemnej zależności (cross-compliance)	10	10	zakończono
8.	Prowadzenie gospodarstw wdrożeniowych z elementami rolnictwa integrowanego	3	4	zakończono (w tym 1 dodatkowo – Kluczbork)

9.	Doradztwo i pomoc w zakresie pozyskiwania dodatkowego wsparcia w ramach PROW na lata 2007-2013	10	10	zakończono
10.	Wdrażanie i upowszechnianie produkcji biomasy na cele energetyczne	13	13	zakończono
11.	Ochrona gleb przed erozją – uprawa międzyplonów ścierniskowych lub ozimych w ramach pakietu „Ochrona gleb i wód”	14	14	zakończono
12.	Monitoring akcji żniwnej	13	13	zakończono
13.	Pokaz atestacji opryskiwaczy	10	12	zakończono (w tym 2 dodatkowo – Krapkowice)
14.	Konkurs Producentów Zbóż	13	13	zakończono
15.	Grupy tematyczne			
	Producentów kukurydzy	1	1	zakończono
	Producentów pszenicy jakościowej	8	8	zakończono
	Producentów ziemniaka	1	1	zakończono
	Producentów rzepaku	1	1	zakończono
	Hodowców koni rekreacyjnych i sportowych	1	1	zakończono
RAZEM		109	113	
JESIEŃ 2009				
15.	Prawidłowa agrotechnika jakościowych odmian pszenicy ozimej	11	11	w realizacji
16.	Prawidłowa agrotechnika jakościowych odmian rzepaku ozimego	2	2	w realizacji
17.	Nowoczesna technika uprawy żyta mieszańcowego	1	1	w realizacji
RAZEM		14	14	
OGÓLEM		142	146	

1. Zrealizowano 31 wdrożeń i pokazów (na plan 29).

- Pokaz atestacji opryskiwaczy – 12 (na plan 10).
- Wdrożenia obejmowały następującą tematykę:
  - prawidłowa agrotechnika jakościowych odmian pszenicy – 11 (na plan 11),
  - nowoczesna technika uprawy żyta mieszańcowego – 1 (na plan 1),
  - prawidłowa agrotechnika i uprawa nowych odmian rzepaku ozimego – 4 (na plan 4),
  - Zwykła Dobra Praktyka Rolnicza – gwarancją uzyskania plonów o odpowiedniej jakości oraz ochrony środowiska przed skażeniem – 2 (na plan 2),

- popularyzacja nowych technologii w uprawie kukurydzy na ziarno – 1 (na plan 1).
2. Prowadzono planowe zadania dotyczące:
- propagowania odnowy materiału siewnego w gospodarstwie rolnym poprzez pomoc w wypełnianiu wniosków na dopłaty do zakupionych nasion – 12 (na plan 10),
  - dostosowania gospodarstw wdrożeniowych z zasadą wzajemnej zależności (cross-compliance) – 10 (na plan 10),
  - prowadzenia gospodarstw wdrożeniowych z elementami rolnictwa integrowanego – 4 (na plan 3),
  - doradztwa i pomocy w zakresie pozyskiwania dodatkowego wsparcia w ramach PROW na lata 2007-2013 – 10 (na plan 10),
  - wdrażania i upowszechniania produkcji biomasy na cele energetyczne – 13 (na plan 13),
  - ochrony gleb przed erozją – uprawa międzyplonów ścierniskowych lub ozimych w ramach pakietu „Ochrona gleb i wód” – 14 (na plan 14),
  - monitoringu akcji zniwnej – 13 (na plan 13),
  - konkursu Producentów Zbóż – 13 (na plan 13).
3. W 11 grupach tematycznych producentów: pszenicy jakościowej (8), rzepaku ozimego (1), kukurydzy (1) oraz hodowców koni rekreacyjno – sportowych (1) organizowano spotkania konsultacyjno – szkoleniowe. Członkowie tych grup brali udział w szkoleniach specjalistycznych i seminariach, a w czasie DOD w Łosiu zapoznali się z prowadzonymi doświadczeniami.
4. W roku 2009 pracownicy Działu Systemów Produkcji Rolnej, Standardów Jakościowych i Doświadczalnictwa opracowali sprawozdanie roczne za 2008 rok oraz plan działalności wdrożeniowo – upowszechnieniowej na 2009 rok dla pracowników terenowych w każdym rejonie działania. Opracowano sprawozdania dla ZAK Spółka Akcyjna za 2008 i 2009 rok oraz podpisano nową umowę gwarantującą nawozy na nasze pole doświadczalne. Sporządzono i przesłano do ZAK Spółka Akcyjna zapotrzebowanie na nawozy azotowe na rok 2010.
5. Zorganizowano spotkania z firmami nasiennymi, chemicznymi i nawozowymi, na których przedstawiono sprawozdanie za ubiegły rok oraz biuletyn „Wyniki doświadczeń terenowych za 2008 rok”. Ponadto omówiono zasady współpracy i organizacji w br. Dnia Buraka, Dnia Rzepaku, Dnia Kukurydzy, Konkursu „Złoty Kłos” oraz możliwości

prowadzenia doświadczeń ścisłych i łąkowych na naszym polu doświadczalnym i doświadczeń łąkowych w terenie.

6. Specjaliści zakładowi i terenowi uczestniczyli w:

- X Międzynarodowej Konferencji firmy DuPont,
- szkoleniu dla uzyskania uprawnień doradcy rolnośrodowiskowego,
- spotkaniu producentów rolnych AGROPOL,
- seminarium „Wykorzystanie środków europejskich na rozwój przedsiębiorstwa”,
- kursie e-learningowym: Komputerowe wspomaganie zarządzania gospodarstwem rolnym,
- konferencji dla Producentów kukurydzy w Poznaniu,
- konferencji Inauguracyjnej Krajową Sieć Obszarów Wiejskich,
- Wyjeździe szkoleniowym w ramach projektu „Odnawialne Źródła Energii Opolszczyzny,
- Międzynarodowych Targach Energetyki Odnawialnej w Poznaniu,
- szkoleniach praktycznych organizowanych przez firmy: Syngenta, Bayer, BASF, KWS – Lochow,
- panelu „Biomasa, podstawowe źródło energii na terenach wiejskich i w rolnictwie”,
- szkoleniu CDR w Krakowie nt. Zasad wzajemnej zgodności w gospodarstwach rolnych,
- szkoleniu „Zmiany w PROW na lata 2007 – 2013” organizowanym przez FAPA,
- seminarium wyjazdowym „Aktualizacje w programie PROW na lata 2007 – 2013” – Poronin.

7. Ponadto pracownicy uczestniczyli w:

- pracach komisji na najlepszych Młodych Producentów Rolnych, którzy uczestniczyli w Olimpiadzie Młodych Producentów Rolnych,
- pracach w Zarządzie Lokalnej Grupy Działania „Dolina Stobrawy”,
- pokazie zbioru i zakiszania pasz w Strojcu,
- gminnych komisjach likwidacji szkód spowodowanych nadmiernymi opadami,
- dożynkach wiejskich, gminnych i powiatowych, w komisjach oceniających korony żniwne,
- wizytacjach gospodarstw dotyczących BHP,
- ankietyzacji gospodarstw dotyczących koniunktury w rolnictwie,
- komisji PDO – lustracja pól doświadczalnych,

- opracowaniu ankiety do IUNG Puławy.

8. Pracownicy zakładowi zorganizowali:

- seminarium dla producentów pszenic jakościowych i kukurydzy „Złoty Kłos 2008”, w którym uczestniczyło 78 osób,

- dla 120 osób konferencję „Dzień Rzepaku” wraz z warsztatami na polu doświadczalnym 20.06 (przygotowano wnioski o przyznanie dofinansowania zadania w ramach KSOW na lata 2008-2009, wnioski rozliczono w terminie),

- dla 150 osób konferencję „Dzień Buraka” wraz z prezentacją 14 odmian buraka cukrowego w dniu 03.09.2009r. – uczestniczyło 150 osób (przygotowano wniosek o przyznanie dofinansowania zadania w ramach KSOW na lata 2008-2009, wniosek rozliczono w terminie),

- dla 433 osób warsztaty „Dzień Kukurydzy” na polu produkcyjnym Zakładu Rolno – Usługowego Janów w dniu 10.09.2009r. (zaprezentowano 83 odmiany mieszańców kukurydzy, przygotowano wnioski o przyznanie dofinansowania zadania w ramach KSOW na lata 2008-2009, wniosek rozliczono w terminie),

- w dniu 23.11.2009r. zorganizowano szkolenie dla rolników nt: Biomasa pochodzenia rolniczego i sposoby jej wykorzystania. Wpływ zmianowania i płodozmianu na ekonomikę gospodarstwa rolnego.
  - w dniu 16.12. konferencję dla producentów pszenic jakościowych i kukurydzy „Złoty Kłos 2009r. – uczestniczyło 84 osoby (przygotowano wniosek o przyznanie dofinansowania zadania w ramach KSOW na lata 2008-2009, wniosek rozliczono i napisano sprawozdanie z realizacji przedsięwzięcia).
9. Opracowano i wydano „Przewodnik po polu doświadczalnym”.
  10. Zebrano do laboratorium 54 próby pszenic zgłoszonych do Konkursu „Złoty Kłos”.
  11. Przekazano do laboratorium Instytutu Biotechnologii Przemysłu Rolno – Spożywczego w Warszawie 29 prób pszenic z terenu województwa opolskiego.
  12. Zebrano wyniki i materiały do opracowania biuletynu „Wyniki doświadczeń polowych.
  13. Opracowano plan rzeczowo – finansowy na rok 2010.
  14. W roku 2009 roku specjaliści zakładowi napisali 24 artykułów do Kuriera Rolniczego.
  15. Do laboratorium przyjęto i wykonano analizy w następujących ilościach prób:
    - 47 kiszonek, w których oznaczono wartość pokarmową,
    - 9 podłoża pod pieczarki – oznaczono zawartość azotu, popiół i suchą masę,
    - 22 paszy,
    - 398 jęczmienia – oznaczono zawartość białka ogólnego i suchą masę,
    - 826 pszenicy – ustalono suchą masę, białko ogólne, ilość glutenu, wskaźnik sedymentacyjny Zeleny’ego, liczbę opadania i gęstość ziarna,
    - 40 pszenicy na konkurs „ZŁOTY KŁOS 2008r.”,
    - 54 pszenicy na konkurs „ZŁOTY KŁOS 2009r.” (określono parametry jakościowe pszenicy),
    - 22 owsa – określono procentową zawartość łuski i MTZ ,
    - 400 prób (ziarno pszenicy , pszenżyta i żyta) – oznaczono MTZ,
    - 1728 glebowych – w których oznaczono pH, MgO, P₂O₅, K₂O.

W roku 2009 na polu doświadczalnym wykonano następujące prace:

1. Dokończono prace związanych z przygotowaniem do druku biuletynu „Wyniki doświadczeń terenowych za 2008 rok”.
2. Przygotowano spotkanie z przedstawicielami firm chemicznych, nawozowych i nasiennych. Spotkanie dotyczyło wstępnych planów zasiewów, nawożenia i ochrony roślin na polu doświadczalnym w Łosiowie.

3. Pobrano próby gleby do badania zawartości azotu mineralnego w glebie na przedwiośniu. Analizę wykonała OSCHR w Opolu.
4. Szczegółowo zaplanowano siewy wiosenne, ochronę roślin w poszczególnych doświadczeniach oraz nawożenie mineralne.
5. Przygotowano formularze książek polowych PDO na rok 2009 oraz uzupełniono zapisy (na bieżąco) z obserwacji doświadczeń.
6. Oceniono przezimowanie ozimin – sprawozdanie dla WUS Opole.
7. Wysiano nawozy azotowe na rzepak ozimy i zboża ozime
8. Przygotowano do siewu doświadczenia PDO ze zbożami jarymi, wyliczenie ilości wysiewu, zaprawianie, próba kręcona. W związku ze znacznym opóźnieniem wegetacji wiosennej oraz dużej wilgotności gleby, siew zbóż jarych został przesunięty na kwiecień.
9. Pobrano próbki roślin porażonych przez choroby do dokładnego oznaczenia chorób przez instytucje spoza OODR.
10. Przygotowano i złożono do druku Przewodnik po polu doświadczalnym.
11. Przygotowano pole (prace pielęgnacyjne oraz oznakowanie tabliczkami) do Dni Otwartych Drzwi,.
12. Założono kolekcję roślin energetycznych (siew/sadzenie, pielęgnacja – ręczne odchwaszczanie).
13. Wykonano ostatnie obserwacje i pomiary przed zbiorem doświadczeń PDO i doświadczeń łanowych.
14. Wysłano do COBORU wyniki doświadczeń PDO.
15. Wysłano do COBORU książki polowe doświadczeń
16. Przygotowano pole buraków do seminarium „Dzień Buraka” w dniu 03.09.2009r.
17. Pozyskano sponsorów na prowadzenie pola doświadczalnego
18. Wykonano szczegółowy plan zasiewów i doboru odmian do siewów jesiennych 2009r. oraz wykonano orki siewne pod zasiewy jesiennie 2009r.
19. W okresie sierpień – październik wykonano siewy doświadczeń:
  - poplonu faceli błękitnej,
  - rzepaku ozimego PDO,
  - kolekcji odmian rzepaku ozimego,
  - wpływ obniżonej ilości wysiewu (20 szt./m²) na plon rzepaku ozimego,

- wpływ wczesnego terminu siewu pszenicy ozimej Muszelka na plon i jakość ziarna (2 terminy siewu),
- żyta ozimego PDO, doświadczenia łanowego z żytem ozimym (3 odmiany),
- jęczmienia ozimego PDO, doświadczenie łanowe z jęczmieniem ozimym (3 odmiany),
- pszenicy ozimej PDO na stanowisku po rzepaku ozimym i pszenicy ozimej,
- wpływ terminu siewu, ilości wysiewu oraz stosowanie różnych dawek nawozów azotowych na plon pszenicy ozimej.

20. W rzepaku ozimym wykonano zabieg zwalczający chwasty oraz zastosowano regulator wzrostu.

21. W zbożach ozimych wykonano zabieg chemicznego zwalczania chwastów.

22. Dokonano ręcznego odchwaszczenia kolekcji roślin energetycznych.

Doświadczenia ściśle (w ramach Porejstrowego Doświadczalnictwa Odmianowego) i łanowe wykonano na polu doświadczalnym w Łosiowie. Doświadczenia PDO prowadzone były zgodnie z instrukcją opracowaną przez COBORU oraz wytycznymi Opolskiego Zespołu Porejstrowego Doświadczalnictwa Odmianowego.

Charakterystyka poziomów agrotechniki:

a₁ przeciętny – to niższy poziom nawożenia azotem, bez stosowania regulatora wzrostu, fungicydów i mikronawozów

a₂ intensywny – to wyższy o 40 kgN/ha poziom nawożenia azotem, z zastosowaniem regulatora wzrostu, fungicydów i mikronawozów

a₃ intensywny - ze zmniejszoną o 30% ilością wysiewu nasion. Nawożenie azotem na tym poziomie jest wyższe o 40 kgN/ha niż na poziomie *a₂* i o 90 kgN/ha w stosunku do poziomu *a₁*.

1. Doświadczenie z pszenicą ozimą na stanowisku po rzepaku wykonano w 2 powtórzeniach na 3 poziomach agrotechniki.
2. Doświadczenie z pszenicą ozimą na stanowisku po pszenicy wykonano w 4 powtórzeniach na 1 poziomie agrotechniki.
3. Doświadczenie z pszenicą jarą wykonano w 2 powtórzeniach na 2 poziomach agrotechniki.

4. Doświadczenie z pszenżytem ozimym wykonano w 2 powtórzeniach na 2 poziomach agrotechniki.
5. Doświadczenie żytem ozimym wykonano w 2 powtórzeniach na 2 poziomach agrotechniki.
6. Doświadczenie z jęczmieniem ozimym wykonano w 2 powtórzeniach na 2 poziomach agrotechniki.
7. Doświadczenie z jęczmieniem jarym wykonano w 2 powtórzeniach na 2 poziomach agrotechniki.
8. Doświadczenie z owsem wykonano w 4 powtórzeniach na 1 poziomie agrotechniki.
9. Doświadczenie z rzepakiem ozimym wykonano w 4 powtórzeniach na 1 poziomie agrotechniki.

Pogoda w sezonie wegetacyjnym 2008/2009 była niekorzystna dla rozwoju roślin. Brak opadów we wrześniu i znaczne ochłodzenie od połowy tego miesiąca niekorzystnie wpłynęły na rozwój rzepaku, a także na wschody zbóż ozimych. Koniec wiosny i początek lata był deszczowy, mokry, parny, z częstymi, ale słabymi burzami. Silne opady 22/23 czerwca, słaby grad 12 czerwca oraz 18 lipca. Lipiec i początek sierpnia upalny, ale deszczowy, wilgotność gleby bardzo duża. Ze względu na niekorzystne warunki pogodowe żniwa się opóźniły i spowodowało to wyraźny spadek plonów wszystkich roślin.

Plan i realizacja doświadczeń polowych 2008/2009 na polu doświadczalnym w Łosiu

1. Zrealizowano 22 doświadczenia, w tym 9 ściśłych i 13 łanowych.
2. Jesienią 2009r. założono do zbioru w roku przyszłym 20 doświadczeń, w tym 9 ściśłych i 11 łanowych.

Doświadczenie ścisłe – Porejestrowe Doświadczenia Odmianowe

Lp.	Temat doświadczenia	Założenie jesień 2008r.		Wiosna 2009		Jesień 2009	
		P	R	P	R	P	R
1	Porównanie plonowania odmian rzepaku ozimego	1	1	-		1	1
2	Porównanie plonowania odmian pszenicy ozimej na 3 poziomach agrotechniki	1	1	-		1	1
3	Porównanie plonowania odmian pszenicy ozimej na stanowisku po pszenicy	1	1	-		1	1
4	Porównanie plonowania odmian pszenżyta ozimego	1	1	-		1	1
5	Porównanie plonowania odmian żyta ozimego	1	1	-		1	1
6	Porównanie plonowania odmian jęczmienia ozimego	1	1	-		1	1
7	Porównanie plonowania odmian pszenicy jarej	-		1	1	-	1
8	Porównanie plonowania odmian jęczmienia jarego	-		1	1	-	1
9	Porównanie plonowania odmian owsa	-		1	1	-	1
Razem		6	6	3	3	6	9

Wyniki ogólne doświadczeń PDO zebranych w 2009r.

Lp.	Roślina	Ilość odmian	Plon dt/ha	Plony odmian	
				od - do	w tym
1	Rzepak ozimy	34	51,7	41,9 – 59,4	Castille 59,4 ; NK Pegaz 58,2 ; ES Suphir 58,0 ; Taurus 57,9
2	Jęczmień ozimy	14	a ₁ 98,5	85,2 – 109,3	Scaripa 109,3; Karakan 107,1; Merlot 106,9; Lomerit 103,0
			a ₂ 108,0	96,6 – 117,5	Scarpia 117,5; Lomerit 116,2; Epoqne 113,3; Karakan 113,2
3	Pszenżyto ozime	17	a ₁ 88,1	61,0 – 102,8	Trigold 102,9; Alekto 96,5; Leontino 94,9; Algozo 94,1
			a ₂ 100,7	92,4 – 107,9	Baltiko 107,9; Alekto 107,9; Leontino 106,5; Trismart 104,8
4	Pszenica ozima “K”	25	a ₁ 79,0	68,5 – 87,0	Jenga 87,0; Brilliant 85,8; Mulan 84,7; Muszelka 84,5
			a ₂ 93,9	82,2 – 106,0	Jenga 106,0; Brilliant 101,6; Muszelka 99,7; Rapsodia 99,0
			a ₃ 91,1	81,7 – 103,2	Rapsodia 103,2; Brilliant 101,8; Jenga 99,2; Ludwig 98,8
5	Pszenica ozima “S”	25	82,7	75,7 – 94,6	Muszelka 94,6; Jenga 91,0; Mulan 89,5; Toras 88,4
6	Pszenica jara	11	a ₁ 59,7	50,3 – 64,7	Trappe 64,7; Sewilla 63,7; Radunia 63,1; Żura 63,0
			a ₂ 75,7	65,0 – 84,5	Bryza 84,5; Żura 80,1; Hewilla 79,7; Waluta 78,7
7	Jęczmień jary	14	a ₁ 60,2	54,8 – 67,3	Mauritia 67,3; Justyna 64,7; Sebastian 64,1; Rubinek 64,0
			a ₂ 71,5	63,4 – 82,4	Rubinek 82,4 ; Sebastian 77,3 ; Justyna 77,2 ; Mercada 76,6

8	Owies	11	68,5	63,4 – 73,5	Koneser 73,5; Breton 72,5; Pogon 70,4; Furman 70,2
9	Żyto ozime	10	a ₁ 81,9	75,0 – 87,5	Placido 87,5; Minello 86,0; Visello 86,1; Balistic 82,7
			a ₂ 90,8	95,0 – 86,3	Domir 95,0; Minello 94,8; Visello 94,3; Placido 93,0

Doświadczenia łanowe i demonstracje

Lp.	Temat doświadczenia	Założenie jesień 2008r.		Wiosna 2009		Jesień 2009	
		P	R	P	R	P	R
1	Uprawa faceli błękitnej na poplon ścierniskowy	1	1	-		1	1
2	Kolekcja odmian rzepaku ozimego	3	3	-		1	1 (x2)
3	Wpływ obniżonej ilości wysiewu – 20szt./m ² – na plon rzepaku ozimego	1	1*	-		1	1
4	Wpływ wczesnego terminu siewu na plon i jakość ziarna pszenicy ozimej	1	1	-		1	1
5	Wpływ ilości wysiewu na plon pszenicy ozimej	1	1	-		1	1
6	Kolekcja odmian pszenicy ozimej	1	1	-		1	1
7	Różne technologie zwalczania chorób w pszenicy ozimej	1	1	-		1	-
8	Wpływ różnych dawek nawozów azotowych na plon pszenicy ozimej	1	1	-		1	1
9	Kolekcja odmian buraków cukrowych	-		1	1	-	1
10	Agrotechnika pszenicy jarej odmiana Łagwa	-		1	1	-	1
11	Kolekcja roślin energetycznych	-		-	1	-	1
Razem		10	10	2	3	8	6

* doświadczenie założone zostało w sposób prawidłowy, jednak ze względu na dużą ilość samosiewów rzepaku w uprawie rzepaku ozimego doświadczenie zostało zdyskwalifikowane

Wyniki ogólne doświadczeń łanowych zebrane w 2009r.

Lp.	Temat	Plon dt/ha	Plony odmian	
			od - do	w tym
1	Kolekcja odmian rzepaku ozimego			
	Wariant I	14 odmian	43,1	37,5– 47,6
	Wariant II	15 odmian	42,5	39,6-45,6
	Wariant III	3 odmian	39,5	38,1-41,8
	Wariant IV	12 odmian	35,5	30,5-41,3
				Epure 47,6; Alicja 47,5; PR 45D03 47,5
				Catana 45,6; Casoar 44,1; CWH 45,6
				ES Betty 41,8; ES Bourbon 38,5; Olpop 38,1
				Visby 41,3; Herkules 40,3; Winner 38,1

2	Wpływ obniżonej ilości wysiewu – 20 sz./m ² – na plon rzepaku ozimego - doświadczenie zdyskwalifikowane			
3	Wpływ wczesnego terminu siewu na plon i jakość ziarna pszenicy ozimej Figura			
	T ₁ – 17.09.2008r.	68,5		
	T ₂ – 03.10.2008r.	64,4		
4	Wpływ gęstości wysiewu na plon i jakość ziarna pszenicy ozimej Figura			
	G ₁ – 250	64,4		
	G ₂ – 450	70,2		
	G ₃ – 350	66,9		
5	Kolekcja odmian pszenicy ozimej			
	15 odmian	69,3	53,6-81,4	Garantus 81,4; Bogatka 74,7; Muszelka 74,3
6	Plonowanie pszenicy ozimej Alkazar nawożonej różnymi dawkami azotu			
	Ob.1: 40 + 30 + 40 = 110 kg N/ha	73,5		
	Ob.2: 40 + 70 + 37 = 147 kg N/ha	76,4		
	Ob.3: 50 + 97 = 147 kg N/ha	77,5		
	Ob.4: 50 + 97(Urea stabil)=147kg N/ha	75,8		
7	Plonowanie pszenicy ozimej Ludwig	57,5		
8	Wpływ wiosennego nawożenia fosforem i potasem pszenicy ozimej Figura uprawianej na glebach zasobnej w fosfor i potas			
	Ob.1: bez nawożenia P i K, 120 kg N	63,5		
	Ob.2: bez nawożenia P i K, 160 kg N	66,6		
	Ob.3: 29 kg P ₂ O ₅ , 66 kg K ₂ O, 120 kg N	68,2		
9	Wpływ opóźnionego terminu siewu na plon i jakość ziarna pszenicy ozimej zasianej po burakach cukrowych	73,8	69,7-80,5	Opus 80,5; Bogatka 75,8; Figura 71,8, Kobra Plus 71,1; Alkazar 69,7
10	Agrotechnika pszenicy jarej Łągwa	51,2		
11	Kolekcja 14 odmian buraka cukrowego	682	473-766	Goldena 766; Sokrates 727; Britannia 707; Jagoda 702
	polaryzacja cukru	19,5	18,5-20,2	Jonas 20,2; Budera 20,1; Sława 20,0
12	Uprawa facelii błękitnej na poplon ścierniskowy	256		
13	Rośliny energetyczne			
	Mozga trzcinowata	36,8	10.11.09r. plon określony przy bardzo wysokiej wilgotności roślin 60 – 80 %.	
	Miskant olbrzymi	31,1		
	Topinambur	83,1		
	Proso różgowate	33,6		
	Trawa sudańska	131,1		
	Sorgo Aron	139,8		
	Sorgo Rona 1	154,9		
	Sorgo Latte	143,6		
Sucrosorgo	179,6			

B. Produkcja zwierzęca

Wykonanie zadań wdrożeniowych z produkcji zwierzęcej

Lp.	Temat	Plan	Wykonanie	Uwagi
1.	2.	3.	4.	5.
1.	Przygotowanie gospodarstw wdrożeniowych do wprowadzenia zasady wzajemnej zgodności	11	11	
2.	Doradztwo w gospodarstwach w zakresie poprawy dobrostanu i ochrony zwierząt zgodnie z zasadami wzajemnej zgodności	11	10	brak zootechnika w TZD Brzeg
3.	Doradztwo i pomoc w zakresie pozyskiwania środków finansowych z PROW na lata 2007-2013 dla gospodarstw prowadzących produkcję zwierzęcą	11	11	
4.	Organizacja szkoleń dla rolników z zakresu produkcji zwierzęcej	11	11	
5.	Popularyzacja i nadzór nad programami rolnośrodowiskowymi w produkcji zwierzęcej	11	10	brak zootechnika w TZD Brzeg
6.	Ocena terenowa matek pszczelich	1	1	
RAZEM		56	54	
7.	Pokaz zbioru pasz z użytków zielonych		1	uczestniczyło 150 osób
8.	Konkurs „Supermleko 2008”	10	11	
9.	Grupy tematyczne, w tym:	11	11	194 producentów
	▪ producentów mleka	5	6	91 producentów
	▪ producentów trzody chlewnej	6	5*	103 producentów
				* brak zootechnika w TZD Brzeg
OGÓŁEM		77	77	

1. Wykonano 54 zadania wdrożeniowe z zakresu:

- prowadzenia doradztwa w gospodarstwach wdrożeniowych zgodnie z zasadami wzajemnej zgodności,
- doradztwa i pomocy w pozyskiwaniu środków finansowych z PROW na lata 2007 – 2013 dla gospodarstw prowadzących produkcję zwierzęcą,
- organizacji szkoleń z produkcji zwierzęcej,
- poprawy dobrostanu i ochrony zwierząt zgodnie z zasadami wzajemnej zgodności,
- popularyzacji i nadzoru nad programami rolnośrodowiskowymi,
- oceny terenowej matek pszczelich,

2. Prowadzono 11 grup tematycznych z zakresu:

- produkcji mleka – 6 grup, grupujących 91 rolników utrzymujących 2311 szt. krów,

- produkcji trzody – 5 grup, grupujących 103 rolników utrzymujących 31153 szt. trzody w tym 1997szt. macior.
3. Ponadto specjaliści Ośrodka wykonali u rolników inne zadania m.in.:
- badanie mięsności,
  - stany zapalne mastitis,
  - analiza pasz.
4. W 11 zespołach prowadzono konkurs Supermleko 2009. Do XI Wojewódzkiej Edycji Konkursu przystąpiło 43 producentów mleka zgłoszonych przez 6 mleczarni skupujących mleko na terenie woj. opolskiego o najwyższych parametrach jakościowych (zawierające w 1 ml mleka do 100 tys. drobnoustrojów oraz do 400 tys. komórek somatycznych).

Konkurs prowadzony był w 3 kategoriach, w zależności od ilości dostarczonego mleka w I półroczu 2009 roku:

Kategoria I – gospodarstwa dostarczające od 9 tys.do54 tys. litrów mleka. Laureatem został Pan Zygfryd Mydła z Wronina – OSM Głubczyce.

Kategoria II – od 54 tys. do 150 tys. litrów mleka. Laureatem został Pan Roland Panicz z Kadłuba Turawskiego – ZOTT Opole.

Kategoria III – ponad 150 tys. litrów mleka. Laureatami zostali Pan Krystian Klich z Raszowej – ZOTT Opole i Pan Jan Anderwald z Kadłuba – SMRŚl. Kadłub.

5. Zorganizowano:

- seminarium dotyczące wyników oceny wartości użytkowej bydła, w którym uczestniczyło 66 osób,
- szkolenie nt. żywienia bydła, w którym uczestniczyło 144 osoby,
- 2 szkolenie z rybactwa, w których uczestniczyło 176 osób.

6. Opracowano ulotkę dla rolników na temat: „Podstawowe zasady sporządzania kiszzonek”.

7. Zorganizowano w dn.21.05. w Strojcu, pow. Olesno praktyczny pokaz zbioru pasz z użytków zielonych na kiszonkę, w którym uczestniczyło 150 osób.

8. Napisano 4 artykuły do Kuriera Rolniczego z zakresu produkcji zwierzęcej.
9. Specjaliści OODR w Łosiuwie brali udział w pracach organizacyjnych VI Regionalnej Wystawy Zwierząt Hodowlanych w dniach 11-12.07.09 r. w Opolu Bierkowicach.

10. Prowadzono doradztwo indywidualne dla rolników w zakresie realizacji PROW 2007 – 2013, pozyskiwania środków finansowych na inwestycje w gosp. Rolnych w zakresie produkcji zwierzęcej.

C. Grupy tematyczne

Na 2009 rok zaplanowano współpracę z 44 grupami tematycznymi producentów rolnych oraz 12 o działalności pozarolniczej.

W 2009r. realizowano prace merytoryczno – organizacyjne w 44 następujących grupach tematycznych producentów rolnych:

- **1 z produkcji miodu i produktów pszczelarskich** zrzeszającą 10 pszczelarzy posiadających 450 rodzin, ściśle współpracującą ze związkiem pszczelarzy liczącym 54 członków. Rasy matek na terenie Opolszczyzny to przede wszystkim Krainka, spotkać można również pszczołę Kaukaską, Środkowo-Europejską Asta, linię pszczół Bukwasty oraz linię Włoską.

Działania podjęte w grupie:

- wymiana matek pszczelich 100 szt. w tym 25 reprodukcyjnych i 75 użytkowych,
- zakupy leków z dopłatą od ARR,
- doradztwo indywidualne dla 10 pszczelarzy i innych z poza grupy na temat m.in.: doboru matek, profilaktyka zdrowotna, szkolenia specjalistyczne, doradztwo technologiczne, metody i sposoby pozyskiwania miodu, zabezpieczenia na zimę, dożywiania, wiosennych prac przy ulach,
- spotkanie liderów grupy tematycznej z radnym Sejmiku w obecności kierownika TZD w Głubczycach, w celu wypracowania wspólnych wniosków dla Komisji Rolnictwa i Ochrony Środowiska Sejmiku Wojewódzkiego,
- wyjazdowe seminarium na Ogólnopolskie Dni Pszczelarza do Krakowa (8 członków grupy),
- 7 grudnia 2009r. odbyła się pielgrzymka ku czci patrona pszczelarzy św. Ambrożego do Maciejowa.

- **1 z uprawy truskawek wysokiej jakości** skupiającą 12 członków. Powierzchnia uprawy truskawek – 10,10 ha.

Działania podjęte w grupie:

- doradztwo indywidualne i grupowe dotyczące preferowanych odmian na sprzedaż bezpośrednią, zabezpieczenia plantacji przed chorobami, metod zwiększania plonowania, okrywanie roślin na zimę włókniną (szkody mrozowe), zmiany techniki ochrony z opryskiwania płaskiego na opryskiwanie belką „Fragaria” (z trzech stron),
- szkolenia dotyczące korzyści uprawy odmian deserowych, odmian późnych. Grupa jest zaopatrywana przez specjalistyczne ulotki i materiały opracowane przez OODR Łosiów.
- propagowanie nawodnienia, wprowadzenie do praktyki ochrony przed chorobami przy pomocy nawozów dolistnych,
- wprowadzenie sprzedaży owoców w opakowaniach jednostkowych,
- wspólny zbył owoców,
- pobranie i dostarczanie prób glebowych do laboratorium Ośrodka.

- **1 z produkcji zbóż metodami ekologicznymi**, w skład której wchodzi 7 gospodarstw rolnych z certyfikatem zgodności ekologicznej. Areał upraw ekologicznych w grupie – 57,14 ha. Główne uprawy: pszenica, orkisz, żyto, mieszanka zbożowo-strączkowa, jęczmień.

Działania podjęte w grupie:

- opracowanie wniosków o płatności obszarowe i rolnośrodowiskowe,
- doradztwo bieżące w zakresie rolnictwa ekologicznego,
- dostarczanie prasy fachowej (Agrobazar, Agroserwis, Kurier Rolniczy, Wiadomości Rolnicze).
- dodatkowo przeprowadzono lustrację łąk w celu możliwości przystąpienia gospodarstw do nowego pakietu rolnośrodowiskowego „Ekstensywne Trwałe Użytki Zielone”,
- przeprowadzono szkolenie na temat: „Zasady cross compliance w gospodarstwie ekologicznym.

Gospodarstwo ekologiczne Barbary i Witolda Stodołów z Bogdańczowic w konkursie organizowanym przez CDR w Brwinowie „Ekologia i środowisko” zajęło I miejsce w województwie.

- **14 z produkcji pszenicy jakościowej** zrzeszającymi 125 rolników. Powierzchnia uprawy powyższego gatunku wynosi 3083,68 ha. Dominują odmiany Naridana, Smuga, Ludwig, Quebon, Turkis, Zobel, Potencjal, Mulan. Plantacje prowadzono według technologii intensywnej, tzn. wysiew 350 ziaren/m², nawożenie azotem 170-200 kg/ha oraz nawozy fosforowe i potasowe w zależności od analiz glebowych, fungicydy 2-3 razy w zależności od warunków pogodowych.

Działania podjęte w grupie:

- szkolenia polowe i specjalistyczne,
- doradztwo technologiczne i nawozowe (program NAWSALD),
- rozprowadzeniu Kuriera Rolniczego,
- wykonanie kalkulacji kosztów produkcji pszenicy,
- opracowywanie wniosków o płatności obszarowe i rolnośrodowiskowe,
- wyjazdy szkoleniowe,
- opracowanie uproszczonej kalkulacji ekonomicznej,
- udział grupy tematycznej w podsumowaniu działalności terenowej.

Najwyższy plon odnotowano na odmianie Turkis 113,71 dt/ha w gospodarstwie Jana Białasa ze Świerczowa. Rolnik został laureatem w konkursie „Złoty Kłos”.

- **5 z produkcji rzepaku ozimego** o łącznej powierzchni upraw 658 ha. Liczba uczestników grupy tematycznej – 38 osób. Preferowane odmiany w województwie opolskim to m.in.: Kaliforniom, Aviso, Lisek, Caspar, mieszańce PR-45 i PR-46. Stosowane dawki przy nawożeniu: azot 120-140 kg/ha, fosfor 80-100kg/ha, potas 80-120 kg/ha.

Działania podjęte w grupie:

- doradztwo bieżące w zakresie doboru odmian, nawożenia, płodozmianu, wymiany materiału siewnego oraz korzystania z dopłat w ramach pomocy de minimis,

- pomoc w sporządzaniu wniosków obszarowych i rolnośrodowiskowych,
- rozprowadzanie Kuriera Rolniczego,
- przeprowadzono rozmowy dotyczące podpisania umów w ramach świadczenia usług doradczych.

- **1 z uprawy buraków cukrowych** liczącą 15 osób. Powierzchnia uprawy wynosi 131,40 ha. Odmiany stosowane w ramach grupy tematycznej to:
  - Kutnowska Hodowla Buraka Cukrowego – Jagoda Rh, Janosik Rh,
  - Wielkopolska Hodowla Buraka Cukrowego – Boryna,
  - SESVanderHave – Giraf, Leopard,
  - Danisco – Imperial, Casino,
  - Strube Dieckamann – Carlos, Jonas,
  - Syngenta – Tizana, Ruveta
  - KWS SAAT AG – Newenka, Esperanza.

Działania podjęte w grupie:

- doradztwo bieżące na temat doboru odmian, nawożenia, płodozmianu itp.,
- pomoc w sporządzaniu wniosków obszarowych i rolnośrodowiskowych,
- rozprowadzanie Kuriera Rolniczego.

- **1 z produkcji jęczmienia paszowego ozimego** w skład, której wchodzi 10 osób. Powierzchnia uprawy wynosi 36,8 ha. Odmiany: Lomerit, Bażant. Przy nawożeniu: saletra 150-200 kg/ha, polifoska 140-200 kg/ha.

Działania podjęte w grupie:

- doradztwo bieżące na temat doboru odmian, nawożenia, płodozmianu itp.,
- pomoc w sporządzaniu wniosków obszarowych i rolnośrodowiskowych,
- rozprowadzanie Kuriera Rolniczego.

- **1 producentów kukurydzy na ziarno** liczącą 10 uczestników. Powierzchnia uprawy wynosi 277 ha. Odmiany: Zidane, Opoka, LG-3216, Delitop, Celive, Cenzus. Przy nawożeniu: polifoska 300 kg/ha, saletra 300 kg/ha, obornik 25 t/ha. Dominowały odmiany firm: KWS, KOSMO, PIONEER.

Działania podjęte w grupie:

- doradztwo bieżące na temat doboru odmian, nawożenia, płodozmianu itp.,
- pomoc w sporządzaniu wniosków obszarowych i rolnośrodowiskowych,
- rozprowadzanie Kuriera Rolniczego,
- przeprowadzono szkolenia na temat: „Technologia uprawy kukurydzy i prezentacja odmian”.

Jeden z członków grupy tematycznej Pan Marcin Felka z Żużeli osiągnął plon 154,4 dt/ha odmiany PR38H20, uzyskując tym samym I miejsce w konkursie „Złoty Kłos”.

- **1 hodowców koni rekreacyjnych i sportowych** ras: Szlachetna Półkrew, Śląska i Wielkopolska, która liczy 4 uczestników.

Działania podjęte w grupie:

- doradztwo bieżące na temat żywienia, bazy paszowej. Hodowcy korzystają z pasz własnych (siano, owies, zielonka), konie sportowe otrzymują dodatki paszowe.
- pomoc w sporządzaniu wniosków obszarowych i rolnośrodowiskowych,
- rozprowadzanie Kuriera Rolniczego.

- **7 z produkcji mleka** zrzeszających 91 hodowców, utrzymujących 2346 szt. krów.

Działania podjęte w grupie:

- doradztwo w zakresie poprawy stanu zdrowotności i żywienia zwierząt, budowy i modernizacji budynków inwentarskich,
- sporządzenie planów i wniosków w celu pozyskiwania środków finansowych na modernizację gospodarstw z PROW 2007 -13.
- wykonanie badania wymion na Mastitis,
- zdiagnozowanie dojarek,
- wykonanie badań laboratoryjnych pasz,
- zbilansowanie dawek pokarmowych,

- szkolenia specjalistyczne i wyjazdy szkoleniowe, np.: „Pomoc finansowa w rolnictwie w ramach programów unijnych”, „Dobrostan i utrzymanie zwierząt gospodarskich”,
- wykonywanie analiz ekonomicznych gospodarstw.

- **9 z produkcji trzody chlewnej** liczących 103 hodowców, utrzymujących 31153 szt. trzody chlewnej. W tym 1997 szt. macior.

Działania podjęte w grupie:

- doradztwo w zakresie budowy i modernizacji budynków inwentarskich,
- sporządzenie wniosków i dokumentacji niezbędnych do pozyskania środków finansowych na modernizację gospodarstw,
- szkolenia z zakresu dobrostanu, żywienia zwierząt, PROW 2007-13.
- wykonanie badań na ciążę u macior,
- przeprowadzenie badań mięsności tuczników,
- badania laboratoryjne pasz,
- zbilansowanie dawek pokarmowych,
- prowadzenie analiz ekonomicznych oraz kalkulacji kosztów produkcji zwierzęcej,
- korzystanie z kredytów preferencyjnych, działania „Młody rolnik” oraz w ramach działania „Modernizacja gospodarstw rolnych”,
- podpisywanie umów dotyczących cross compliance.

W konkursie „Gospodarstwo rolne przyjazne środowisku” pan Arnold Prochota z Chocianowic zajął III miejsce.

- **2 z działalności ogrodniczej** skupiające 11 ogrodników. Powierzchnia uprawy wynosi 35 ha. Kierunki upraw: warzywa (marchew, pietruszka, cebula, por, seler, burak ćwikłowy) oraz ziemniaki wczesne. Warzywa sprzedawane są w formie sprzedaży bezpośredniej, na targowiskach, do kiosków warzywnych lub na giełdzie towarowej. W gospodarstwach następuje wstępne przygotowanie do sprzedaży w postaci: płukania, czyszczenia, sortowania i pakowania warzyw.

Działania podjęte w grupie:

- doradztwo bieżące na temat doboru odmian, nawożenia itp.,

- pomoc w sporządzaniu wniosków obszarowych i rolnośrodowiskowych,
- rozprawianie Kuriera Rolniczego,
- informacje dotyczące minimalnych wymagań wzajemnej zgodności (cross compliance),
- szkolenia organizowane przez OODR oraz inne instytucje pracujące na rzecz rolnictwa,
- informowanie o Krajowym Programie Restrukturyzacji w ramach działania „Modernizacja gospodarstw rolnych”,
- udział w szkoleniach na temat: „Zmian w KRUS” oraz „Kontroli Inspekcji Weterynaryjnej”.

Ponadto prowadzone było 12 grup tematycznych dotyczących działalności pozarolniczej:

- **5 z zakresu higieny i estetyki zagród** skupiające 50 osób.

Spotkania w grupie prowadzone są w zależności od potrzeb i zainteresowań uczestników grupy.

Działania podjęte w grupie:

- pielęgnacja ogródków przydomowych,
- pielęgnowanie krzewów ozdobnych,
- projektowanie ogrodów,
- pielęgnacja, wykaszanie i zakładanie trawników,
- pielęgnacja krzewów, przycinanie i formowanie koron,
- szkolenia na temat: „Psychologii rodziny”, „Profilaktyki zdrowia kobiet”, „Rozwój agroturystyki”,
- pokaz i degustacja ciast regionalnych,
- udział w konkursie „Nasze Kulinarne Dziedzictwo”, w DOD i Wiośnie Kwiatów,
- pokaz florystyczny (święteczny i okolicznościowy),
- udział w dożynkach gminnych i powiatowych,
- udział w Biesiadzie Wielkanocnej i Bożonarodzeniowej,
- współpraca z samorządami gmin i innymi organizacjami,

— udział w seminarium wyjazdowym do Rzeszowa na temat: „Architektura terenów zielonych w Bieszczadach (poznanie dzikiej fauny flory).

▪ **3 z zakresu promocji zdrowego stylu życia** liczące 33 osoby.

Działania podjęte w grupie:

- szkolenia,
- seminaria wyjazdowe,
- aerobik, gimnastyka, basen
- udział w Wiośnie Kwiatów, DOD,
- cotygodniowe ćwiczenia w terenie (Nordic Walking),
- udział w pokazie „Estetyka życia”.

▪ **4 z zakresu agroturystyki** liczące 34 rolników.

Działania podjęte w grupie:

- szkolenia i kursy z zakresu agroturystyki, umiejętności współpracy między właścicielami gospodarstw, tradycji polskich w żywieniu,
- doradztwo indywidualne i grupowe na temat: bieżących informacji prawnych, pozyskiwania funduszy UE na rozwój gospodarstw, sposoby reklamowania bazy noclegowej, produktu tradycyjnego, sprzedaży bezpośredniej itp.,
- udział w targach i jarmarkach agroturystycznych m in.: „Nasze Kulinarne Dziedzictwo” – Bierkowice, konkurs Zielone Lato 2009, Jarmark Agroturystyczny w czasie DOD w Łosiowie,
- wypełnienie ankiet agroturystycznych do stron internetowych: www.oodr.pl, www.opolska-wies.pl, www.umwo.opole.pl.

Laureatami w konkursie eko – agroturystycznym Zielone Lato 2009 na najlepsze typowe gospodarstwo rolne, w którym dodatkowym źródłem dochodu są usługi turystyczne zostali Państwo Krystyna i Mieczysław Studzińscy z Rychnowa.

2. Sekcja Ekologii, Ochrony Środowiska i Rozwoju Obszarów Wiejskich

Zadania realizowane przez specjalistów zakładowych i terenowych, obejmowały zarówno rolnictwo jak również poza rolniczy rozwój obszarów wiejskich. Ta różnorodność zadań pozwoliła na przedstawienie wsi oraz jej zasobów do wykorzystania w procesach rozwoju począwszy od wdrażania programów rolnośrodowiskowych i proekologicznych metod produkcji poprzez ochronę środowiska, propagowanie odnawialnych źródeł energii, odnowę wsi i rozwój obszarów wiejskich z wykorzystaniem istniejących zasobów ludzkich, współpracę z młodzieżą zrzeszoną w Klubach 4H.

Do realizacji zadań włączono wszystkie grupy społeczne obszarów wiejskich, podejmując próby likwidacji marazmu i frustracji oraz zaniedbań środowisk wiejskich.

Prowadziliśmy współpracę z Grupami Odnowy Wsi i Lokalnymi Grupami Działania Programu LEADER w zakresie wymiany informacji, pomocy w opracowywaniu projektów i wniosków o pozyskanie środków na realizację zadań w ramach opracowanych strategii. Prowadziliśmy zadania dążące do poprawy wizerunku wsi poprzez prowadzenie działań związanych z zagospodarowaniem terenów zielonych na obszarze wsi, miejsc publicznych i ogrodów w gospodarstwach indywidualnych.

Koordinacja działań dzieci i młodzieży zrzeszonej w Klubach 4H woj. opolskiego pozwoliła na podjęcie próby zintegrowania tej grupy społecznej w podejmowaniu wszelkich działań na rzecz rozwoju własnego środowiska życia, odpowiedzialnej w przyszłości za los tych obszarów. W działaniach wspieraliśmy wolontariuszy pracujących na rzecz rozwoju kultury na wsi, osoby działające na rzecz dzieci i młodzieży wiejskiej, którzy w wyniku wielu ograniczeń mają trudniejszy start w dorosłe życie niż ich rówieśnicy z miasta.

Prowadziliśmy działania w kierunku ochrony środowiska organizując wśród rolników konkurs promujący gospodarstwa rolne, które prowadząc produkcję roślinną i zwierzęcą w najmniejszym stopniu zanieczyszczają środowisko naturalne na wsi. Problem ochrony środowiska naturalnego podejmowaliśmy wśród dzieci i młodzieży wiejskiej, organizując dla nich konkursy i szkolenia

Organizacja wszelkich konkursów, targów, jarmarków, szkoleń i spotkań na obszarach wiejskich przyczyniła się do wzrostu zainteresowania własnym środowiskiem życia i pobudzenia świadomości społecznej mieszkańców wsi. Prowadziliśmy współpracę z zagranicą z krajami Unii i z poza, biorącymi udział w „Europejskich Targach Chłopskich” . Kraje uczestniczące w targach (Niemcy, Republika Czeska, Ukraina) promują swoje Regiony prezentując dorobek kulturalny, regionalne produkty oraz zwyczaje i obyczaje swoich krajów.

Podczas targów promowaliśmy zdrową żywność prezentowaną przez ekologiczne gospodarstwa rolne z naszego województwa posiadające certyfikaty zgodności.

W realizacji zadań współpracowaliśmy z przedstawicielami samorządów lokalnych i Urzędem Marszałkowskim Województwa Opolskiego. Podjęliśmy współpracę z Francją, kolejnym krajem, który poprzez własne doświadczenia i osiągnięcia w zakresie rozwoju obszarów wiejskich, jest gotowy do pomocy innym.

Zadania realizowano w następujących grupach problemowych:

1. Realizacja przedsięwzięć rolnośrodowiskowych
2. Ekologia i ochrona środowiska
3. Ogrodnictwo, tereny zielone i kształtowanie krajobrazu
4. Integracja dzieci i młodzieży wiejskiej - działalność Klubów 4H Woj. Opolskiego
5. Niekonwencjonalne źródła energii
6. Odnowa wsi i rozwój obszarów wiejskich

Realizacja przedsięwzięć rolnośrodowiskowych

1. Koordynacja i nadzorowanie prac związanych z realizacją programów rolnośrodowiskowych. W ramach tematu specjaliści opracowali:
  - 930 wniosków rolnośrodowiskowych,
  - 213 planów rolnośrodowiskowych.
2. Zorganizowano szkolenia nt. programów rolnośrodowiskowych w Kędzierzynie - Koźlu – 1, Głubczycach – 2, Krapkowicach – 2 oraz w Prudniku – 3.
3. Zorganizowano egzamin na doradców rolnośrodowiskowych w dniu 5.02.2009r.
4. Prowadzono doradztwo telefoniczne, grupowe i indywidualne dotyczące:
  - wymogów w poszczególnych pakietach – terminu siewu , koszenia , zbioru , zaleceń agrotechnicznych itp.,
  - prowadzenia rejestrów działalności rolnośrodowiskowej
  - ewidencji nawozów mineralnych w całym gospodarstwie rolnym,
  - ewidencji zabiegów środkami ochrony roślin,
  - procedur związanych z wypełnianiem wniosków
  - i inne, wynikające z aktualnych potrzeb rolników.
5. Współpracowano z urzędami administracji rządowej i pozarządowej.

6. Napisano artykuły do Kuriera Rolniczego pt.: Zasady obowiązujące beneficjentów płatności bezpośrednich i innych , „Czy warto zasiać dobre zboże”, E. Olszewski, Nysa, Kamila Niedzielska – część dotycząca dopłat do materiału siewnego, „Zwrot podatku akcyzowego”, „Zasady obowiązujące beneficjentów płatności bezpośrednich i innych”, „VI edycja konkursu Gospodarstwo Rolne Przyjazne Środowisku”, „Formy Ochrony Przyrody”, „Zmiany w programie rolnośrodowiskowym w ramach PROW 2007-2013”, Zachowanie lokalnych ras bydła”.
7. Przeprowadzono 10 ankiet monitorujących w ramach działania: Wsparcie Doradztwa Rolniczego.
8. Wygłoszono wykład podczas kursu agroturystycznego na temat funduszy unijnych.
9. Zorganizowano podsumowanie konkursu „Gospodarstwo Rolne Przyjazne Środowisku”, które odbyło się 29 stycznia 2009r. w OODR Łosiów. Podczas seminarium wygłoszono wykład nt. Minimalnych wymagań wzajemnej zgodności dla gospodarstw rolnych (cross compliance) oraz wyłoniono i nagrodzono zwycięzców:
  - I miejsce – Urszula i Alojzy Bursy, Wierzchy,
  - II miejsce – Irena i Roman Wiesiołek, Kotórz Mały,
  - III miejsce – Katarzyna i Daniel Garcorz, Kielcza,
10. Zorganizowano szkolenie dla doradców rolnośrodowiskowych nt. aktualizacji PROW 2007-2013.
11. Koordynacja i nadzorowanie szkoleń nt. programów rolnośrodowiskowych

W ramach zadania przeprowadzono 40 szkoleń, w których uczestniczyło 1374 rolników. Podczas szkoleń poruszano tematykę dotyczącą zasad funkcjonowania programu i zmiany w programie rolnośrodowiskowym. Omawiano założenia programu i cel Działania oraz zobowiązania wynikające z realizacji poszczególnych pakietów i wariantów oraz konsekwencje nieprzestrzegania zobowiązań. Zwrócono uwagę na to, że wsparcie finansowe z tytułu realizacji programu rolnośrodowiskowego stanowi rekompensatę utraconego dochodu, a płatności przyznawane są rolnikom, którzy dobrowolnie przyjmują na siebie zobowiązania wykraczające poza obowiązujące podstawowe wymagania. Przypominano rolnikom o konieczności stosowania płodozmianu, jako środka zapobiegającego rozwojowi wielu chorób i rozprzestrzenianiu się szkodników, a który jest elementem rolnictwa zrównoważonego.
12. Zorganizowano VI edycję konkursu „Gospodarstwo Rolne Przyjazne Środowisku”:
  - opracowano regulamin, karty zgłoszeń,
  - nadzorowano i koordynowano konkurs,

- przeprowadzono lustracje gospodarstw w dniach 25.08.09-28.08.09r.,
- zorganizowano podsumowanie konkursu w dn. 19.11.2009r.

Konkurs przebiegał w dwóch etapach: na szczeblu powiatowym, gdzie wyłoniono 11 gospodarstw rolnych, które przeszły do etapu wojewódzkiego, w którym ocena gospodarstw polegała na lustracji każdego gospodarstwa i ocenie punktowej zgodnie z opracowanymi kryteriami i regulaminem konkursu. Podczas seminarium wyłoniono i nagrodzono zwycięzców:

- I miejsce – Zygmunt Piechaczek, Opole – Wójtowa Wieś,
- II miejsce – Wanda i Jan Kandziora, Ligota Czamborowa,
- III miejsce – Irena i Arnold Prochota, Chocianowice.

Podczas podsumowania odbyło się również szkolenie rolników o następującej tematyce.:

- „Nowa jakość w ochronie zbóż”, Waldemar Kamiński, firma DuPont Poland Sp. z o.o.,
- „Nawozy wapniowe”, Jarosław Frankowski, firma TECHMOT Sp. z o.o.,
- „Nowe kierunki rozwoju maszyn rolniczych”, Bartłomiej Ciupik, Osadkowski S.A. Bierutów.

Podsumowanie zakończono poczęstunkiem ekologicznym w formie degustacji i kiermaszem produktów ekologicznych. Poczęstunek ufundowany został przez UMWO i w/w Firmy. W podsumowaniu uczestniczyły 62 osoby. Udzielono wywiadu do TVP Opole – Agro Kurier 22.11.2009r.

13. Napisano ulotkę wraz z J. Palij pt.: „Pielęgnacja i cięcie drzew i krzewów ozdobnych. ABC prawidłowej pielęgnacji oraz cięcia drzew i krzewów ozdobnych”.

Ekologia i ochrona środowiska

1. Przygotowano i zrealizowano wnioski o dofinansowanie zadania – konkurs „Zagospodarowanie odpadów na obszarach wiejskich”. Opracowanie regulaminu konkursu i ogłoszenie we wszystkich klubach, przeprowadzenie szkoleń, koordynacja realizacji zadania praktycznego.
2. Prowadzono doradztwo telefoniczne, grupowe i indywidualne związane z ekologiczną produkcją:
  - w zakresie nowych przepisów związanych z rolnictwem ekologicznym, PROW,
  - przystąpieniem do produkcji ekologicznej: Reinhold Czech (ekologiczny materiał siewny), Kazimierz Perkowski (przystąpienie do produkcji ekologicznej), Jan Micha (przystąpienie do produkcji ekologicznej),
  - sporządzenie dwóch planów rolnośrodowiskowych (pakiet rolnictwo ekologiczne): Janusz Zając, Tadeusz Januszewski,
  - w zakresie udziału rolników-ekologów w programie „Uczestnictwo rolników w systemach jakości żywności”

3. Monitoring gospodarstw ekologicznych w zakresie organizacji produkcji i ekonomiki – kontynuacja zbierania danych za rok 2008.
4. Prowadzono zeszyt ekologiczny w gospodarstwie Teofila Furgola z Prószkowa.
5. Upowszechniano zagadnienia związane z ekologią i ochroną środowiska na obszarach wiejskich:
  - prowadzono konsultacje z ARiMR w Opolu dot. realizacji pakietu „Rolnictwo ekologiczne”,
  - realizowano „Wojewódzki konkursu na najlepsze gospodarstwo ekologiczne”:
    - I miejsce w kategorii „ekologia-środowisko” – Witold i Barbara Stodoła z Bogdańczowic,
    - II miejsce w kategorii „ekologia-srodowisko” – Danuta Majewska z Lubicza,
    - III miejsce w kategorii „ekologiczne gospodarstwo towarowe” – Tadeusz Januszewski z Przygorzela.
6. Opracowano dla 57 gospodarstw danych dotyczących podstawowych informacji o ekologicznych gospodarstwach rolnych w zakresie powierzchni UR i rodzaju prowadzonej produkcji. Liczba gospodarstw z certyfikatem zgodności według zabranych danych – koniec 2009 r. wynosi 41, natomiast liczba gospodarstw w okresie przestawiania wynosi 22. Powierzchnia czterech gospodarstw położona jest poza obszarem województwa opolskiego. 2 gospodarstwa nie poddały się certyfikacji i zrezygnowały z przystąpienia do nowego PROW. Według zebranych danych ogólna liczba gospodarstw ekologicznych wynosi 57 o powierzchni 1797,99 ha z czego powierzchnia UR wynosi 1318,44 ha co stanowi średnio 23,02 ha.
7. Opracowano ankiety z zakresu gospodarowania nieczystościami w gospodarstwach rolnych (odpady, nieczystości płynne) segregacja, unieszkodliwianie, sposoby odprowadzenia ścieków, przydomowe oczyszczalnie. Opracowanie na podstawie ankiet przeprowadzonych w 45 gospodarstwach.

Sposób utylizacji odpadów:

- kompostowanie – 33 gospodarstwa co stanowi 73%,
- odpady rolnicze – 39 gospodarstw – 87%,
- odpady niebezpieczne – 39 gospodarstw (utyliczowane w wyznaczonych miejscach) – 87%,
- odpady wielkogabarytowe – 43 gospodarstwa – 96%,

- nieczystości płynne – 28 gospodarstw posiada szambo (62%) w 11 gospodarstwach jest sieć kanalizacyjna (24%), 6 gospodarstw posiada przydomową oczyszczalnię ścieków(14%).
8. Promocja zdrowej żywności – kiermasze ekologiczne. Kiermasz produktów ekologicznych i degustacja na podsumowaniu konkursu „Gospodarstwo rolne przyjazne środowisku” z udziałem 4 rolników ekologów, w dniu 19.12.2009r., Wiosna Kwiatów w dniu 10 maja 2009r., DOD w Łosiu w dniu 21 czerwca 2009r., „Europejskie Targi Chłopskie 2009” w Krzyżowicach w dniu 13 września 2009r.
9. Udział w szkoleniach, konferencjach seminariach wyjazdowych:
- konferencja „Forum Rolnictwa Ekologicznego na Dolnym Śląsku 28-29 styczeń 2009r., prezentacja referatu „Rolnictwo ekologiczne – doświadczenia na przykładzie województwa opolskiego”, organizowane przez DODR Wrocław
  - seminarium „Podsumowanie zadań badawczych za rok 2008 zakresie rolnictwa ekologicznego” CDR Radom 9-11 luty 2009r.;
  - seminarium zakresu rolnictwa ekologicznego, pt: „Sprzedaż produktów rolnictwa ekologicznego” 12 luty 2009 r. (miejsce: Biadacz-Kamienisko, gospodarstwo ekologiczne Janusza i Iwony Ślicznych);
  - Podsumowanie TZD Opole, prezentacja referatu/wykładu pt. „Ochrona środowiska w gospodarstwie rolnym, w świetle nowych przepisów”, 18 luty 2009r.
  - konferencja – Rolnictwo i Wspólna Polityka Rolna w świetle wyzwań środowiskowych. Prezentacja artykułu pt. „Ocena wybranych wskaźników środowiskowych w gospodarstwach rolnych”, IMUZ Falenty 25-26 marzec 2009r. (finansowane przez Politechnikę);
  - udział w targach EKOGALA 2009 w Rzeszowie w dniach 21-24 maja 2009 r. Pomoc w zorganizowaniu stoiska opolskich rolników ekologicznych. Udział 4 rolników z Opolszczyzny – E.Klinke, T.Januszewski, T.Soboń, D.Majewska.
  - udział w konferencji międzynarodowej „Organic marketing Forum” w Warszawie w dniach 25-26 maja 2009 r.
  - udział w konferencji „Rolnictwo ekologiczne – alternatywa dla gospodarstw” w dniu 19.06.2009 r w miejscowości Biadacz-Kamienisko w gospodarstwie ekologicznym Janusza i Iwony Ślicznych.

- seminarium wyjazdowe organizowane przez CDR Brwinów o/Radom nt. „Produkcja mleka oraz chów drobiu metodami ekologicznymi” w dniach 07-09.09.2009 r., Kołuda Wielka, Łabiszyn.

10. Opracowano ankiety dla celów realizacji zadań na rok 2009:

- karta dokumentacyjna gospodarstwa ekologicznego na rok 2009, do zadania II.2. Współpraca i monitoring istniejących gospodarstw ekologicznych i tworzenie nowych gospodarstw prowadzonych produkcje sposobami ekologicznymi)
- karta informacyjna do działania II.1. Prawidłowa gospodarka odpadami, przydomowe
- oczyszczalnie ścieków, segregacja odpadów.

11. Współpracowano z urzędami administracji rządowej i pozarządowej.

Ogrodnictwo, tereny zielone i kształtowanie krajobrazu

1. Przeprowadzono warsztaty dla uczniów z trzech Szkół Podstawowych w ramach projektu „Nasza firma szkolne ogrody”. W warsztatach przeprowadzonych w dniach 12, 13 i 15.05.2009 r. dla 360 uczniów przedstawiono dzieciom i młodzieży sposób zagospodarowania terenów zielonych na obszarze zespołu parkowo-pałacowego w Łosiuwie.
2. Zagospodarowano tereny zielone – zrealizowano 6 zadań, w tym 2 miejsca publiczne (OSP Kosorowice – rejon Opole, Rada Sołecka Wsi Gaszowice – rejon Głubczyce). Pozostałe 4 to gospodarstwa indywidualne w rejonach: Krapkowice – U. Panusz, Komorniki, Kluczbork – A. Baczyńska gmina Wołczyn, Brzeg – E. Mietła, Lipki, Olesno – Jacek Musiał, Uszyce. We wszystkich miejscach zlokalizowanych przez specjalistów terenowych wykonano: analizę gleby, zdjęcia gospodarstw lub miejsc publicznych z usytuowanymi budynkami i naniesionymi roślinami i na tej podstawie dokonano projektu zagospodarowania wraz z wykazem roślin do dokonania rekonstrukcji miejsca użyteczności publicznej bądź ogrodu gospodarstwa indywidualnego.

W pozostałych rejonach (4) zlokalizowano miejsca do wykonania i realizacji zadania w 2010 roku. Nysa – Sidzina, Namysłów – Krasowice, Strzelce Opolskie - Rożniątów, Kędzierzyn – Koźle – Urbanowice. Prudnik – brak pracownika realizującego zadanie.

3. Założono i pielęgnowano istniejące plantacje zielarskie.
4. Zorganizowano szkolenia tematyczne:
  - „Nowości w uprawie truskawek”,
  - „Zagospodarowanie ogródków przydomowych”,
  - „Uprawa roślin ozdobnych w gospodarstwie domowym”.
5. Zorganizowano Targi Ogrodnicze „Wiosna Kwiatów”.
6. Prowadzono przykładowe gospodarstwa ogrodnicze w rejonach:
  - Kluczborka – warzywa gruntowe i pod osłonami,
  - Opola – uprawa truskawek,
  - Strzelec Opolskich – krzewy ozdobne,
  - Krapkowic – uprawa cebuli,
  - Namysłowa – sady owocowe,
  - Brzegu – uprawa truskawek,
  - Olesna – uprawa truskawek,
  - Nysy – warzywa w gruncie,
  - Głubczyc – uprawa cebuli,
  - Kędzierzyna – Koźła – rośliny ozdobne w uprawie polowej i pod osłonami.
7. Zorganizowano i przeprowadzono konkurs „Wzorowy Ogródnik”. Do konkursu przystąpiło:
  - gospodarstwo Pana Janusza Szczepańskiego z Kościerzyc – szkółka drzew i krzewów ozdobnych
  - gospodarstwo Pana Rafała Twardowskiego z miejscowości Nowaki – uprawy warzywne w gruncie
  - gospodarstwo Pana Rudolfa Soczyńskiego – Lasowice Wielkie – uprawa warzyw gruntowych i pod osłonami. Gospodarstwo zajęło II miejsce w konkursie na szczeblu krajowym.
8. Udział w szkoleniu „Minimalne wymagania wzajemnej zgodności, bezpieczeństwo i higiena pracy w gospodarstwie rolnym” – 17.09. – 18.09.2009r.
9. Napisano 2 artykuły do Kuriera Rolniczego.
10. Przeprowadzono wykłady 2 ramach realizacji zadania „Zagospodarowanie odpadów na obszarach wiejskich”.
11. Napisano ulotkę pt. „Pielęgnacja i cięcie drzew i krzewów ozdobnych. ABC prawidłowej pielęgnacji oraz cięcia drzew i krzewów ozdobnych” – Joanna Palij, Kamila Niedzielska.

12. Prowadzono doradztwo indywidualne i w terenie z ogrodnictwa, sadownictwa i warzywnictwa zgodnie z potrzebami rolników

Integracja dzieci i młodzieży wiejskiej – działalność klubów 4H

1. Udział w seminarium na temat współpracy i wymiany młodzieży klubów 4H Polska - USA – ŚODR w Modliszewicach – 25.02.2009r.
2. Stały kontakt z Fundacją edukacyjną 4H w Polsce oraz opiekunami klubów 4H w województwie opolskim
3. Opracowano artykuły do Kuriera Rolniczego: „Lider lokalny społeczności wiejskiej”, „VIII Zlot dzieci i Młodzieży z Klubów 4H Woj. Opolskiego”, „X Krajowy Zlot dzieci i Młodzieży z Klubów 4H”, „Spotkanie Mikołajkowe klubów 4H”.
4. Koordynacja i udział w wyjeździe do Stanu Indiana – podjęcie współpracy wymiany członków klubów 4H woj. opolskiego ze Stanem Indiana/USA.
5. Zorganizowanie konkursu „Wsi bezpieczna wsi wesola” podczas VIII Wojewódzkiego Zlotu Klubów 4H.
  - I miejsce zdobył klub 4H „EUROPEK” – Zespół Szkolno Przedszkolny Kałków,
  - II miejsce zdobył klub 4H „ŁOSIOWIACY” Szkoła Podstawowa w Łosiuwie,
  - III miejsce zdobył klub 4H „MACIEJOWICZANKI” Zespół Szkolno Przedszkolny Maciejowice.

6. Wyjazd na X Krajowy Zlot Klubów 4H. Podczas zlotu ogłoszono wyniki etapu krajowego konkursu „Wsi bezpieczna wsi wesoła”.
- III miejsce w kategorii „Mamy pomysł na bezpieczną zabawę” zdobył klub 4H działający przy publicznym gimnazjum w Ligocie Książęcej,
  - III miejsce w kategorii „W domu czuję się bezpiecznie” zdobył klub 4H działający przy Publicznej Szkole Podstawowej w Łubnianach,
  - wyróżnienie w kategorii „Bezpieczna droga do domu” zdobył klub 4 H „Łosiowiacy” działający przy Publicznej Szkole Podstawowej w Łosiowie.
7. Organizacja konkursu „Nasze strachy na wróble” podczas „Europejskich Targów Chłopskich 2009”, które odbyły się w Krzyżowicach w dniach 12-13 września 2009 r. o nagrodę Starosty Powiatu Brzeskiego. W konkursie wzięło udział 17 klubów, których prace zostały wyeksponowane ocenione i nagrodzone w dniu 13 września 2009r. Laureatami konkursu zostali:
- I m-ce Klub 4 H przy PSP w Maciejowicach,
  - II m-ce Klub 4H „Łosiowiacy” przy PSP w Łosiowie,
  - III m-ce Klub 4H „Promyczek” przy TPK w Krzyżowicach.

8. Zorganizowano szkolenia w klubach nt. „Zagospodarowania odpadów na obszarach wiejskich”.
9. Zorganizowano podsumowanie konkursu „Zagospodarowanie odpadów na obszarach wiejskich”. Konkurs polega na zinwentaryzowaniu obszarów o prawidłowej i nieprawidłowej gospodarce odpadami. W konkursie wzięły udział 22 kluby 4H.
  - I miejsce w konkursie zdobył klub 4H przy PSP Łubniany,
  - II miejsce klub 4H „Łosiowiaczy” przy PSP w Łosiowie,
  - III miejsce klub 4H „Welfiny” przy Domu Kultury w Dziergowicach.
10. Zorganizowano „Spotkanie Mikołajkowego” w grudniu 2009r. dla około 130 dzieci z woj. opolskiego, które wzięły udział w konkursie na „Wykonanie kartki Bożonarodzeniowej wraz z życzeniami”. W spotkaniu i konkursie wzięło udział 17 klubów 4H.
  - I miejsce w konkursie otrzymał klub 4H „Łosiowiaczy” przy PSP w Łosiowie,
  - II miejsce klub 4H „Welfiny” przy Domu Kultury w Dziergowicach,
  - III miejsce klub 4H „Promyczek” przy TPK w Krzyżowicach.

Laureaci I nagrody wzięli udział w Spotkaniu Opłatkowym z jego eminencją Prymasem Polski Józefem Glempem, który otrzymał nagrodzoną kartkę Bożonarodzeniową, wykonaną przez klub 4H „Łosiowiaczy”.

Niekonwencjonalne źródła energii

Pracownicy Sekcji dużą uwagę poświęcili odnawialnym źródłom energii z: wiatru, słońca, gruntu, biomasy i wodnej.

Prowadzone są prace dotyczące lokalizacji instalacji do wytwarzania energii ze źródeł niekonwencjonalnych.

1. Napisano artykuły do Kuriera Rolniczego: „Energia dla pokoleń energia wiatru”, „Europejski Tydzień Zrównoważonej Energii 9-13 Lutego 2009”
2. W dniach 11 – 15 luty brano udział w Europejskim Tygodniu Zrównoważonej Energii w Brukseli.
3. Udział w Opolskich Targach Ekologicznych „Opol-Eko” w dniu 18.02.2009r.
4. W dniach 22-24 kwietnia 2009r. brano udział w wyjeździe do Niemiec i Szwajcarii dotyczącym technologii wykorzystania odnawialnych źródeł energii.
5. Na Targach Poznańskich zapoznano się z ofertą firm prezentujących urządzenia do wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych.
6. Udział w konferencji w UMWO w Opolu nt. odnawialnych źródeł energii. 27.06.2009r.
7. Udział w konferencji na temat „Energia Odnawialna a zrównoważony rozwój regionów Europy”, która odbyła się 14 września w UMWO.
8. W dniach 25-26 września udział w Forum Energetycznym w Polkowicach.
9. Zorganizowano szkolenie w powiecie Namysłów nt. Odnawialnych źródeł energii dla 31 osób.
10. Udział w konferencji w dniach 22-23.10.2009r. w Opolu nt. „Odnawialne źródła energii nowym wyzwaniem dla obszarów wiejskich w Polsce”, organizowanej przez UMWO. Wyjazd studyjny do działających w Czechach modelowych biogazowni rolniczych.
11. Udział w warsztatach nt. Odnawialnych Źródeł Energii, organizowanych przez Politechnikę Opolską.

Odnowa wsi i rozwój obszarów wiejskich

1. Udział w szkoleniach Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich – udział specjalistów i członków Lokalnych Grup Działania.
2. Przygotowano program i wniosek o dofinansowanie „Europejskich Targów Chłopskich 2009” w Krzyżowicach, gmina Olszanka.
3. Współpracowano ze Starostwem Powiatowym w Brzegu przy organizacji DOD ze Świętem Powiatu.

4. Doradzano nt. zagospodarowania pustostanów – budynki gospodarczo-inwentarskie we wsi Młodoszowice, gmina Grodków.
5. Zorganizowano seminarium internetowe „Wymiana doświadczeń i upowszechnianie dobrych praktyk w zakresie współpracy jednostek doradztwa rolniczego z LGD” w dniu 19.06.2009 r.
6. Zorganizowano wystawę polskich rzemieślników podczas wystawy prac i promocji regionu w Stanie Indiana/USA.
7. Zorganizowano sprzedaż bezpośrednią podczas DOD w Łosiowie przez wystawców z Niemiec, Czech, Ukrainy i Polski.
8. Zorganizowano konkurs na „Najaktywniejszego lidera społeczności wiejskiej” – etap wojewódzki konkursu do „Kryształowej Koniczyny”. W konkursie wzięło udział 11 powiatów. Zgłoszono 6 uczestników. Laureatami konkursu zostali:
  - I m-ce Bernadeta Poplucz,
  - II m-ce Teresa Chudala,
  - III m-ce Szczepan Bryś.

Do konkursu krajowego „Kryształowej Koniczyny” została zgłoszona Pani Bernadeta Poplucz.

9. Napisano artykuł do Kuriera Rolniczego nt. „Najaktywniejszy Lider Społeczności Wiejskiej”.

10. Zorganizowano „IX Europejskie Targi Chłopskie 2009”, które odbyły się w dniach 12-13 września 2009r. w Krzyżowicach. W targach wzięło udział ponad 60 wystawców z kraju i zagranicy. Gośćmi z zagranicy byli: przedstawiciele partnerskiego powiatu Kusel/Niemcy – 7 osób, partnerskiego powiatu Horodenka/Ukraina – 20 osób, partnerskiej gminy Ceska Ves/ Republika Czeska – 15 osób, którzy podczas targów prezentowali swoje produkty lokalne, rzemiosło i dorobek artystyczny. Targi odwiedziło przez dwa dni około 5 tys. osób. Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Pomocy Technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

11. Przeprowadzono konkurs na „Najbardziej oryginalną potrawę z ryżu” o nagrodę wójta Gminy Olszanka. W konkursie wzięło udział 15 potraw przygotowanych przez stowarzyszenia wiejskie i osoby prywatne. Potrawy zostały zaprezentowane podczas Europejskich Targów Chłopskich, ocenione i nagrodzone. Laureatami konkursu zostali:
  - I m-ce Józefa Domańska z Ligoty Książęcej za Przymak Roladowy,
  - II m-ce Stowarzyszenie na rzecz rozwoju wsi Olszanka za Kule Ryżowe ze szpinakiem,
  - III m-ce Magdalena Potz z Lewina Brzeskiego za Ryż Zapiekany z jabłkiem i konfiturą.
12. Przeprowadzono konkurs na „Najpiękniejsze stoisko” podczas Europejskich Targów Chłopskich. Za najpiękniejsze stoisko zostało uznane stoisko udekorowane przez stowarzyszenie JANKO z Jankowic Wielkich.
13. Zorganizowano wystawców z Polski w Europejskich targach Chłopskich w Powiecie Kusel/Niemcy w dniach 19-20.09.2009r. Polskę reprezentowało Starostwo Powiatowe w Brzegu, Opolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Łosiowie, który jest organizatorem i koordynatorem targów ze strony polskiej. Towarzystwo Przyjaciół Krzyżowic w ramach promocji tradycyjnych produktów z naszego kraju przygotowało nasz regionalny bigos, gołąbki i pierogi cieszące się wśród odwiedzających targi

klientów wielkim powodzeniem. Polskie potrawy przyciągały Polaków mieszkających w Niemczech z najbardziej odległych terenów. Ponadto w targach w Niemczech uczestniczyli nasi wystawcy integrowanej produkcji jabłek, produktów z dziczyzny, miodów ekologicznych i rzemiosła artystycznego. W roku sprawozdawczym targi w Niemczech odbyły się w miejscowości Breitenbach. Uczestniczyło w nich oprócz gospodarzy 5 krajów Europy, prezentując swoje produkty lokalne: francuskie sery i wina, łosoś z Finlandii, węgierski gulasz i Tokay, włoska pizza oraz bigos, gołąbki i pierogi z Polski. Ogólna liczba uczestników z Polski 18 osób. Tegoroczne targi w Niemczech odbyły się w Breitenbach, miejscowości na południu powiatu Kusel, którą odwiedziło kilkanaście tysięcy osób z całego terytorium Niemiec.

14. Organizacja uczestników z Polski w Jarmarku Adwentowym w dniach 28-29 listopada w miejscowości Burg Lichtenberg w powiecie Kusel.
15. Współpracowano z Grupami Odnowy Wsi w zakresie opracowania planów odnowy miejscowości, udział w szkoleniach, pomoc w opracowaniu strategii działania grupy. Uczestnictwo w realizacji zadań grupy odnowy wsi jako członków grupy (Kujakowice Dolne powiat Kluczbork i Kórnicza, powiat Krapkowice). Stały kontakt z koordynatorami gminnymi Programu Odnowy Wsi. Obecnie (według stanu z 20.03.2009r.) 612 sołectw z 67 gmin uczestniczy w Programie Odnowy Wsi. Współpraca w zakresie organizacji szkoleń, kursów, pokazów i konkursów. Pomoc w zakresie realizacji zadań zgodnie z planem rozwoju miejscowości uwzględniając zakładane priorytety rozwoju. Jako członkowie grup odnowy wsi udział w zebraniach wiejskich, pomoc w przygotowywaniu imprez kulturalnych. Informowanie o możliwościach pozyskania środków na realizację zadań.
16. Współpracowano z Lokalnymi Grupami Działania w zakresie doradztwa, organizacji szkoleń tematycznych w zależności od rodzaju i funkcji regionu (organizowanie imprez kulturalnych promujących region w LGD Euro Country, doradztwo indywidualne i grupowe – agroturystyka, alternatywne źródła dochodu w LGD Nyskie Księstwo Jezior i Gór). Pomoc w sporządzaniu wniosków i projektów o dofinansowanie zadań realizowanych w ramach strategii rozwoju. Pomoc w opracowywaniu Małych projektów, Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej. Udział w szkoleniach, prowadzenie działalności informacyjnej nt. możliwości pozyskania środków na realizację zadań.

III. Ekonomia

1. Specjaliści terenowi nadzorowali 43 gospodarstwa wdrożeniowe i 12 grup tematycznych producentów. W grupach tematycznych producentów realizowano doradztwo technologiczne, prace doradczo – szkoleniowe, a członkowie grup brali udział w prowadzonych szkoleniach specjalistycznych i wyjazdach szkoleniowych.
2. Opracowano informacje rynkowe w 12 dodatkach cenowo – reklamowych do Kuriera Rolniczego.
3. Uczestniczyliśmy w ogólnokrajowym systemie informacji rynkowej przy pomocy Internetu o kształtowaniu się cen rynkowych podstawowych produktów rolnych.
4. Utrzymywano ścisły kontakt z Instytutem Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywniowej w Warszawie w zakresie ekonomiki rolnictwa, kształtowania się cen rynkowych (zaliczeniowych) w zależności od koniunktury w rolnictwie.
5. Realizowano program UE współpracując z Krajową Rolniczą Informacją Rynkową przy MRiRW Departamentem Informacji oraz redakcją rolną TVP przesyłając tygodniowe meldunki o cenach na targowiskach głównych ziemiopłodów, a także ze Szkołą Główną Handlową w Warszawie opracowując ankiety badające koniunkturę w rolnictwie.
6. Prowadzono kwartalną informację rynkową o kształtowaniu się w powiatach cen skupu głównych produktów rolnych, materiału siewnego oraz inwentarza żywego.
7. Prowadzono comiesięczną kalkulację kosztów produkcji podstawowych roślin uprawnych i głównych kierunków produkcji zwierzęcej. W 2009 roku przeprowadzono 12 takich symulacji kosztów.

Kalkulacje dotyczyły: pszenicy ozimej, żyta ozimego, jęczmienia jarego kukurydzy na ziarno, rzepaku ozimego, grochu na nasiona, ziemniaków, buraków cukrowych oraz z produkcji zwierzęcej mleka przy 4 poziomach mleczności, żywca wołowego przy 3 typach żywienia, koszty utrzymania maciory przy 3 wariantach żywienia, tuczniaka w 4 wariantach żywienia, warchlaka w 3 sposobach chowu i żywienia. Comiesięcznie obliczana jest wartość nawozów organicznych i koszt 1 kg NPK w nawozach mineralnych.

Ponadto przeprowadzono kalkulacje kosztów produkcji 62 działalności produkcyjnych. Kalkulacje prowadzone są co kwartał. Łącznie sporządzono 248 kalkulacji kosztów jednostkowych w kilku wariantach wydajności jednostkowych produkcji roślinnej i zwierzęcej.

8. Obliczono koszty jednostkowe produkcji zwierzęcej w gospodarstwach wdrożeniowych za 2008r. (mleka, żywca wołowego i wieprzowego). Wybrane wyniki wykonanych prac:

- Obliczanie kosztów produkcji kierunku wiodącego produkcji zwierzęcej.

Koszty produkcji zwierzęcej przedstawia poniższe zestawienie:

Produkcja	Liczba obliczeń	Jednostka miary	Średni koszt prod. w zł.	Średnia cena zbytu w zł	Różnica na 1 kg / l w zł
Mleko	11	litry	0,68	1,11	+0,43
Żywiec wołowy	11	kg	4,05	4,77	+0,72
Żywiec wieprzowy	26	kg	3,94	4,09	+ 0,14

- Analiza rolniczej produkcji towarowej gospodarstw wdrożeniowych oraz efektywność nawożenia mineralnego.

Wyniki analizy rolniczej produkcji towarowej w gospodarstwach a także efektywność stosowania w nich nawożenia mineralnego ilustruje poniższe zestawienie:

Kierunek produkcji	Liczba gospod.	Powierzchnia gospodarstwa ha fizyczne	Powierzchnia gospodarstwa ha przelicz.	Produkcja towarowa netto w j.zb. na 1 ha przel.UR	Zużycie NPK na 1 jedn. zb. prod. towarowej netto
Trzoda chlewna	21	58,28	52,69	57,46	3,71
Bydło	11	46,64	47,81	67,38	3,73
Wielokierunkowe i roślinne	9	116,45	139,01	22,02	2,03

- Najwyższą produkcję towarową netto w jednostkach zbożowych na 1 ha przeliczeniowy użytków rolnych uzyskali :

W produkcji trzody chlewnej:

Lp.	Nazwisko	Imię	Wieś	Gmina	Jedn. zbożowych/ha przel.
1.	Prochota	Arnold	Chocianowice	Lasowice	138,74
2.	Jackowski	Kazimierz	Pisarzowice	Lubsza	83,05
3.	Klos	Magdalena	Gorzów Śląski	Gorzów Śląski	73,84

W produkcji bydła:

Lp.	Nazwisko	Imię	Wieś	Gmina	Jedn. zbożowych/ha przel.
1.	Sejler-Szewior	Anna	Nowy Młyn	Strzeleczyki	170,78
2.	Stryj	Eugeniusz	Domaradz	Pokój	87,07
3.	Łopata	Norbert	Szczyty	Baborów	62,80

W produkcji wielokierunkowej:

Lp.	Nazwisko	Imię	Wieś	Gmina	Jedn. zbożowych/ha przel.
1.	Lutecki	Jarosław	Domaszkowice	Nysa	66,62
2.	Kusz	Adam	Stare Koźle	Bierawa	63,57
3.	Owczarz	Aleksander	Ścinawa Mała	Korfantów	55,14

- Analiza dochodu rolniczego:

Analizę wpływów i wydatków finansowych oraz dochodu rolniczego w poszczególnych grupach gospodarstw przeprowadzono w zależności od kierunku produkcji, a końcowym wynikiem jest dochód rolniczy.

Wyniki przedstawia poniższe zestawienie:

Kierunek produkcji	Liczba obliczeń	Powierz- chnia ha fizycz.	Powierz- chnia ha przelicz.	Dochód rolniczy na 1 ha UR w zł
Trzoda chlewna	21	58,28	52,69	1.683
Bydło	11	46,64	47,81	3.394
Wielokierunkowe	9	116,45	139,01	2.244

9. W 498 gospodarstwach rolnych prowadzono książki rachunkowości rolnej „Polski FADN”.

10. Zorganizowano i przeprowadzono prace szkoleniowe:

- z zakresu sporządzania wniosków o płatności obszarowe – 33 doradców,
- konferencja na temat „Wpływ konkursu AGROLIGA na postęp w rolnictwie i przetwórstwie rolno-spożywczym” – 120 osób,

- kurs internetowy z zakresu ekonomiki i organizacji gospodarstw rolnych przeprowadzony przez Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu – 16 doradców,
- dla doradców i rolników na temat „Zmiany w PROW 2007-2013” – 50 doradców,
- dla rolników na tematy: „Wzajemnej Zgodności (CC), Ubezpieczeń Rolniczych i BHP w rolnictwie”. „Sytuacja ekonomiczna gospodarstw rolnych w Polsce po 2004 roku”,
- dla własnej kadry z zakresu ekonomik rolnictwa, kalkulacji kosztów, przedsiębiorczości, funkcjonowania PROW 2007-2013, wykorzystania funduszy Unii Europejskiej na terenach wiejskich – 12 szkoleń – 180 doradców.

11. Brano udział w realizacji inicjatywy klastrowej przetwórstwa rolno-spożywczego branży mięsnej. W ramach tych prac:

- przeanalizowano na podstawie inwentaryzacji produkcję żywca wieprzowego i wołowego korzystając z wcześniej sporządzonej analizy rolnictwa w woj. opolskim w ramach tzw. Zielonej Doliny,
- określono możliwości przetwórcze rodzimego przetwórstwa mięsnego,
- przeprowadzono rozmowy wstępne z właścicielami ubojni i przetwórni mięsa,
- zorganizowano spotkanie informacyjno-szkoleniowe dotyczące klastrów,
- ustalono wstępne założenia organizacji klastrów – cele i zadania i korzyści wynikające z organizacji przetwórstwa, handlu i promocji.

W tym celu zorganizowano do maja 2009 roku trzy spotkania szkoleniowe i organizacyjne. W spotkaniach tych brało udział od 11 do 20 firm przetwórstwa mięsa.

12. W marcu odbyło się uroczyste podsumowanie w Pałacu Prezydenckim z udziałem Prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego i Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi Marka Sawickiego konkursu „AgroLigi” za 2008 rok. Laureatami wojewódzkimi zostali zwycięzcy ubiegłorocznego konkursu w OODR Łosiów. W kategorii rolnicy Państwo Wanda i Karol Korzeniowscy ze Strojca gm. Praszka oraz w kategorii firm Piekarnia „Metro-Plus” Dariusz Dąbkowski z Kietrza.

13. Zorganizowano konkurs o miano mistrza Agroligi 2009, a jego podsumowania dokonano podczas Dni Otwartych Drzwi w OODR w Łosiowie 21 czerwca br. Do konkursu zakwalifikowało się 11 gospodarstw indywidualnych i 4 Firmy przetwórstwa rolno-spożywczego. Zwycięzcami konkursu zostali:

- w kategorii rolników indywidualnych – Jadwiga i Jan Kałka Osiek, gm. Strzelce Opolskie, pow. strzelecki.

Gospodarstwo o pow. 48 ha, w tym 20 ha dzierżawy, produkujące wysokiej jakości mleko. Nowa obora wolnostanowiskowa na 50 DJP. Aktualna obsada 37 szt. krów mlecznych, planowana 50. Produkcja towarowa wynosi ok. 250 tys. litrów rocznie. Produkcja roślinna podporządkowana produkcji pasz dla bydła. Gospodarstwo korzystało ze środków pomocowych na modernizację gospodarstw rolnych.

- w kategorii firm – Zakład Produkcyjno – Usługowo – Handlowy Rzeźnictwo – Wędliniarstwo, Ryszard i Kazimiera Mroczek, Tarnów Opolski, gm. Tarnów Opolski, pow. opolski.

Zakład Mięсны Mroczek rozpoczął swoją działalność w 1988r. W 1996r. otrzymał uprawnienia eksportowe i zawiązana została współpraca z Agencją Rynku Rolnego w Katowicach. Zakład posiada Certyfikat Unijny, który daje możliwość konkurencyjności w całej Europie. W chwili obecnej firma zatrudnia 44 osoby. Wielkość produkcji to 15 – 20 ton mięsa i wędlin tygodniowo. Swoje wyroby sprzedaje na rynku lokalnym oraz ościennych województwach, jak również od dwóch lat eksportuje do Niemiec, myśli o eksporcie na Litwę. Aktualnie produkuje około 100 asortymentów smakowych wyrobów, które prezentowane na różnych konkursach i wystawach przynoszą medale i wyróżnienia. W planach jest ukończenie budowy zakładu karmy dla psów, który będzie pierwszym w województwie opolskim spełniającym wszystkie wymagania sanitarno – weterynaryjne. Zakład jest zaopatrzony w najnowocześniejszy sprzęt oraz maszyny, które zakupiono przy pomocy środków finansowanych z UE.

IV. Dział Przedsiębiorczości, Wiejskiego Gospodarstwa Domowego i Agroturystyki

Zadania z gospodarstwa wiejskiego i agroturystyki ukierunkowane były na problemach istotnych dla kobiet wiejskich. Specjalistki Ośrodka ściśle współpracowały z 1350 kobietami zrzeszonymi w 69 Kołach Gospodyń Wiejskich, Związku Śląskich Kobiet Wiejskich oraz zintegrowanymi w Stowarzyszeniach..

Realizowane zadania dotyczyły:

1. Promocji zdrowia i zdrowego stylu życia.
2. Alternatywnych źródeł dochodu w gospodarstwach wiejskich.
3. Kulturywania dziedzictwa narodowego i kultury regionalnej.
4. Organizacji letniego wypoczynku dzieci wiejskich.
5. Estetyki zagród wiejskich.

Promocja zdrowia i zdrowego stylu życia:

1. Zrealizowano 26 pokazów (na plan 16), w których przeszkolono 838 osób. Tematyka pokazów dotyczyła:
  - racjonalnego żywienia rodziny – 13 pokazów dla 503 osób,
  - zdrowego stylu życia – 13 pokazów dla 335 osób.
2. Przeprowadzono 19 szkoleń z zakresu promocji zdrowia i zdrowego stylu życia, w których uczestniczyło 506 osób.
3. W 5 grupach tematycznych z zakresu promocji zdrowia i zdrowego stylu życia prowadzono prace doradczo – szkoleniowe.

Alternatywne źródła dochodu w gospodarstwach wiejskich:

1. Prowadzono 12 demonstracji z agroturystyki dla 60 osób.
2. Zrealizowano 1 kurs z agroturystyki (na plan 1) dla 32 osób.
3. Zorganizowano 2 seminaria agroturystyczne dla 98 osób.
4. W 4 grupach tematycznych z agroturystyki prowadzono prace doradczo – szkoleniowe.

5. Zorganizowano konkurs eko – agroturystyczny Zielone Lato 2009. Konkurs został przeprowadzony w dwóch kategoriach. Podczas podsumowania, które odbyło się w dniu 18.11.09r. zorganizowano konferencję agroturystyczną, ogłoszono wyniki i rozdano nagrody. Konkurs był współfinansowany z Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich. Laureatami zostali:

- w I kategorii – Najlepsze typowe gospodarstwo rolne, w którym dodatkowym źródłem dochodu są usługi turystyczne:
  - I miejsce – Krystyna i Mieczysław Studzińscy z Rychnowa
  - I miejsce – Barbara Spyra z Mechnicy
  - II miejsce - Magdalena i Krystian Muszkiet z Zimnej Wódki
  - II miejsce – Roman Piwko ze Skorgoszczy
  - III miejsce – Ilona Walacie z Wytoki
- w II kategorii – Najlepszy zajazd, pensjonat i restauracja
  - I miejsce Stara Karczma z Chocianowic Sylwii Skoczylas
  - II miejsce Berpol z Krynicy
  - II miejsce Łowisko u Bodzia z Moszczanki
  - III miejsce Karczma myśliwska Szumirad
  - III miejsce Karczma u Jakuba z Lubszy

6. Od marca 2009r. prowadzona jest strona internetowa www.opolska-wies.pl poświęcona agroturystyce województwa opolskiego. Strona powstała z myślą o turystach zainteresowanych tą formą wypoczynku oraz promocją gospodarstw agroturystycznych.

Kultywowanie dziedzictwa narodowego i kultury regionalnej:

1. Przed Wielkanocą zorganizowano w sali stropowej ratusza w Brzegu „Biesiadę Wielkanocną” dla 132 osób. Podczas spotkania przeprowadzono konkurs na najładniejszą palmę wielkanocną, w której udział wzięło 17 kół. Stowarzyszenie z Wilamowic Nyskich zaprezentowało potrawy regionalne.

2. W 7 Terenowych Zespołach Doradztwa Rolniczego eksponowano tradycyjny stół wielkanocny dla 284 uczestników.
3. W Opolskim Urzędzie Wojewódzkim zorganizowano Kiermasz Wielkanocny, w którym wzięło udział 13 sprzedawców wyrobów sztuki ludowej, wyrobów masarskich i innych.
4. Przygotowano Dzień Kobiet w rejonie dla 35 osób.
5. Przeprowadzono konkurs na najaktywniejsze koło, uczestniczyło 41 osób.
6. W kwietniu zorganizowano pokaz przygotowania potraw dla 23 osób.
7. Zrealizowano 9 szkoleń (na plan 5) dotyczące produktu tradycyjnego dla 136 osób.
8. W dniu 10.05. w Łosiowie podczas Targów Ogrodniczych Wiosna Kwiatów odbył się konkurs Kulinarne Dziedzictwo Opolszczyzny. Do konkursu zgłoszono 19 potraw, które oceniano w 4 kategoriach:
  - produkty pochodzenia zwierzęcego
    - I miejsce – Karolina Janiak – Udziec z dzika w kapuście,
    - II miejsce – Tadeusz Żuk – Kotlety rybne,
    - III miejsce – KGW Grabin – Kaszanka.
  - produkty pochodzenia roślinnego
    - I miejsce – Ilona Borkowska – Gołąbki ziemniaczane,
    - II miejsce – Bogusława Kaczmarek – Miód z mleca,

- III miejsce – Zofia Rybicka – Sernik.
- napoje regionalne
  - I miejsce – Franciszek Joniak – Nalewka z miodu,
  - II miejsce – Krzysztof Jakubiszyn – Nalewki z domowej spiżarni,
  - III miejsce – Jan Kaczmarek – Wino Kaczmarka.
- inne produkty
  - I miejsce – Janina Pawlaczyk – Bigos grzybowy,
  - II miejsce – Krystyna Żuk – Zupa pulpecikowi,
  - III miejsce – KGW Braniczanki – Gołąbki z kaszą gryczaną.

9. W czasie Targów Ogrodniczych Wiosna Kwiatów zorganizowano w spichlerzu wystawę prac twórców ludowych.

10. W czasie DOD w Łosiuwie odbył się V Przegląd Pieśni Kresowej. W Przeglądzie udział wzięło 13 zespołów i 216 uczestników.

- I miejsce zdobył zespół Echo z Goli, gmina Świerczów,
- II miejsce Zespół Raptus z Mąkoszyc,

- III miejsce Zespół Folklorystyczny Rudniczanie.

11. W celu przybliżenia historii o regionie i tradycjach przodków zorganizowano konkurs „Nasze Korzenie” adresowany do dzieci i młodzieży. Tegoroczna edycja konkursu była ściśle związana z obrzędami i zwyczajami najkrótszej nocy w roku – Nocy Świętojańskiej. Laureaci konkursu:

- I miejsce – Zespół Szkolno-Przedszkolny w Mąkoszycach grupa „Raptus”,
- II miejsce – Gminne Centrum Kultury i Rekreacji w Bierawie – Dom Kultury Stara Kuźnia,
- III miejsce – Zespół Placówek Oświatowych Gimnazjum w Smogorzowie.

12. Na rocznych podsumowaniach działalności doradczej atrakcją były pokazy regionalnych potraw przygotowane przez kobiety wiejskie ze specjalistkami gospodarstwa wiejskiego, a także pokazy rękodzieła artystycznego i ludowego.

13. Dnia 09.08.2009r. w Bierkowicach odbył się IX konkurs „Nasze Kulinarne Dziedzictwo”, podczas którego: eksponowano 30 potraw i nominowano laureatów do Perły.

Wyniki konkursu „Nasze Kulinarne Dziedzictwo”:

- w kategorii - produkt pochodzenia zwierzęcego:
  - I miejsce – Adam i Grzegorz Ptak za Kiełbasę Wiejską,
  - I miejsce – Anna i Piotr Szafrąnczy za Szpyrkę Wandzunoł,
  - II miejsce – Józefa Robak za Szynekę Wędzoną Szpikowaną Czosnkiem Zapiekaną,
  - III miejsce – Lidia Fronia za Wieprzową Łopatką Ołmy z Węgier.
- w kategorii - produkty pochodzenia roślinnego:
  - I miejsce – Bolesław Błachowicz za Naturalny Olej Głubczycki,
  - II miejsce – Dorota Majder za Kwaszonkę z Modrej Kapusty,
  - II miejsce – Urszula Surzykiewicz za Anyżki Urszuli,
  - III miejsce – Maria Apostel KGW Chrzeliice za Marmoladę z Jabłek,
  - III miejsce – Stowarzyszenie na rzecz odnowy i rozwoju wsi „Sami Sobie” za Chleb z Wilamowic Nyskich.
- w kategorii – napoje regionalne:

- I miejsce – Syrop z Buraków Cukrowych – Teresa Kern
- II miejsce – Nalewka z Pigwowca – Witold Hreczaniuk,
- III miejsce – Nalewka z Wiśni – Krystyna Henzel.
- w kategorii inne produkty regionalne:
wyróżnienie – Sernik Babci Marysi – Zofia Sławenta-Birska

Nominacje do PERŁY 2009 otrzymali:

- Beniamin Godyla za Kołocz Śląski,
- Anna i Piotr Szafrąscy za Holunder Schnaps,

W konkursie gastronomicznym uzyskano następujące wyniki:

- I miejsce – gospodarstwo agroturystyczne „Eko – turystyka” Danuta i Noemi Majewskie z Lubicza,
- II miejsce – gospodarstwo agroturystyczne „Lewandówka” Irena i Ilona Gorek ze Starych Kolni,
- III miejsce – Koło Gospodyń Wiejskich z Grabina.

13. W dniu 10.12.09r. zorganizowano Biesiadę Bożonarodzeniową dla 104 os. połączoną z konkursem na ozdobę choinkową dla 13 kół.

14. Zorganizowano i przeprowadzono Biesiady Bożonarodzeniowe w rejonach dla 144 os.

15. Zorganizowano Kiermasz Bożonarodzeniowy w dniu 22.12.09r. w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Opolskiego, w którym udział wzięło 11 os.

Organizacja letniego wypoczynku dla dzieci wiejskich:

1. Zorganizowano kurs dla 22 kierowników kolonii.
2. Zrealizowano 2 kursy dla 46 wychowawców kolonijnych.
3. W dniu 04.03. br. w Łosiowie zorganizowano spotkanie z 10 partnerami projektu „Piknik na Florydzie” oraz 25.06. br. z 8 partnerami projektu. W dniach 21-24.07. odbył się Piknik na Florydzie, w którym wzięło udział 2554 dzieci i młodzieży z obszarów wiejskich województwa. W ramach pikniku odbyło się szkolenie proobronne dla dzieci i młodzieży oraz podsumowanie akcji lato.

4. W bieżącym roku zorganizowano 13 półkolonii dla 490 osób w Rozmierzu, Dziergowicach, Kuniowie, Domaszkowicach, Sułkowie, Chrzelicach, Makowicach, Strojcu, Maciejowicach, Pilszczu, Grabinie, Rudnikach oraz Dobieszowicach, które wspierane były przez Bank Żywności i Caritas Archidiecezji Wrocław.

Akcją podzieli się posiłkiem dodatkowo wsparte zostało 684 osoby w świetlicach wiejskich..

Dostarczono łącznie 11824,22 kg żywności na kwotę 31751,23 zł

Estetyka zagród wiejskich:

1. Przeprowadzono 4 demonstracje (na plan 4) z zakresu „Organizacji i urządzania terenów przydomowych”.
2. Wykonano 19 pokazów florystyki dla 364 osób.
3. Specjalistki gospodarstwa wiejskiego udzielały doradztwa w zakresie urządzania i estetyki zagród wiejskich w 5 grupach tematycznych.

V. Pozaszkolna Oświata Rolnicza

Pozaszkolna działalność oświatowa w roku 2009 sprowadzała się głównie do organizacji szkoleń dla producentów rolnych, młodzieży wiejskiej, mieszkańców obszarów wiejskich oraz własnej kadry doradczej.

1. W 2009 roku w różnych formach szkoleń organizowanych przez OODR w Łosiuwie uczestniczyło około 15 tys. rolników.
2. W 214 szkoleniach specjalistycznych udział wzięło ponad 7 tys. rolników. Obejmowały one tematykę począwszy od najnowocześniejszych zagadnień technologicznych do ekonomiczno – organizacyjnych.
3. Zorganizowano 89 kursów dla 2523 osób, którzy uzyskali uprawnienia do prowadzenia pojazdów mechanicznych, kombajnów zbożowych oraz stosowania środków ochrony roślin przy użyciu opryskiwaczy oraz obrotu i konfekcjonowania środków ochrony roślin.
4. Zorganizowano 1 kurs kwalifikowanego rolnika dla 23 osób, a także kurs internetowy z zakresu ekonomiki dla 16 doradców oraz szkolenie „Agroturyzm jako alternatywne źródło dochodu” dla 32 osób.
5. Dla młodzieży wiejskiej w ramach podnoszenia kwalifikacji rolniczych przeprowadzono 11 rejonowych Olimpiad dla Młodych Producentów Rolnych, w których udział wzięło 97 osób oraz Olimpiadę na szczeblu wojewódzkim, w której uczestniczyły 32 osoby.

6. Dla dzieci szkół publicznych, gimnazjalnych i ponad gimnazjalnych zorganizowano wspólnie z Państwową Inspekcją Pracy, Kasą Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego i Kuratorium Oświaty Olimpiadę BHP.
7. Dla własnej kadry doradczej zorganizowano 12 seminariów, których tematyka obejmowała między innymi następujące zagadnienia:
  - Podsumowanie konkursu „Złoty Kłos”,
  - Konkurs „Gospodarstwo przyjazne środowisku”,
  - „Postępowanie z rybą przy wiosennych odłowach i aktualne zagadnienia z produkcji rybackiej”,
  - Konferencję „Dzień Rzepaku”,
  - Podsumowanie konkursu „Agroliga” – „Wpływ Konkursu Agroliga na postęp w rolnictwie i przetwórstwie rolno – spożywczym”,
  - Dzień Buraka,
  - Dzień Kukurydzy,
  - Konferencja podsumowująca konkurs „Zagospodarowanie odpadów na obszarach wiejskich”,
  - „Nowości w uprawie i ochronie truskawek”,
  - Podsumowanie konkursu „Super Mleko”.

8. Realizowano również wiele zadań ponadplanowych. Wspólnie z Centrum Doradztwa Rolniczego i Fundacją programów Pomocy dla Rolnictwa „FAPA” zorganizowaliśmy w Łosiu trzy jednodniowe seminaria na temat „Zmian w PROW na lata 2007 – 2013” skierowane do przedstawicieli ośrodków doradztwa rolniczego, izb rolniczych i przedstawicieli samorządów, w których udział wzięło 300 osób.
9. Ponadto wspólnie z CDR w Brwinowie i „FAPA” zorganizowano dwudniowe seminarium nt. „Aktualizacja Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013 i techniki komunikacyjne” dla 44 pracowników Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa z województwa opolskiego i dolnośląskiego.

Doradcy zatrudnieni w Ośrodku stale podnoszą swoje kwalifikacje uczestnicząc w seminariach, konferencjach, kursach organizowanych głównie przez Centrum Doradztwa Rolniczego w Krakowie i Brwinowie, Ośrodek Doradztwa w Radomiu i inne Ośrodki Doradztwa na terenie kraju, Ministerstwo Rolnictwa, Urząd Marszałkowski, Urząd Wojewódzki, Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu, Akademię Rolniczą w Poznaniu i Krakowie, Uniwersytet Opolski i Politechnikę Opolską.

Prowadząc działalność edukacyjną dla rolników Ośrodek ściśle współpracuje z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Agencją Rynku Rolnego, Izba Rolniczą, Wojewódzkim Inspektorem Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Urzędem Marszałkowskim, Opolskim Kuratorem Oświaty, Starostwem Powiatowym, Wojewódzkim Urzędem Pracy.

Lp.	Nazwa jednostki szkolącej	Plan		Wykonanie		Osoba odpowiedzialna
		kursów/ szkoleń/ seminariów	uczest- ników	kursów/ szkoleń/ seminariów	uczest- ników	
I.	Seminaria dla służby doradczej	12	1015	12	1547	E.Nesterów Kierownicy branżowi
1.	Seminaria wyjazdowe krajowe	1	45	-	-	brak środków finansowych
2.	Seminaria wyjazdowe zagraniczne	2	30	-	-	
3.	Seminaria wojewódzkie	9	940	12	1547	
II.	Szkolenia specjalistyczne	110	2750	214	7410	E.Nesterów Kierownicy branżowi
1.	Szkolenia dotyczące Unii			103	3704	

	Europejskiej					
2.	Szkolenia inne			111	3706	
III.	Szkolenia kursowe			3	71	E.Nesterów A.Szafraniec
1.	Kurs internetowy z zakresu ekonomiki			1	16	
2.	Agroturyzm jako alternatywne źródło dochodu			1	32	
3.	Zasady prowadzenia książki rachunkowości rolnej			-	-	
4.	Kurs ekologiczny			-	-	
5.	Kurs Kwalifikowanego Rolnika			1	23	
IV.	Seminaria wyjazdowe dla służby doradczej i rolników indywidualnych	55	1650	131	2011	E.Nesterów Kierownicy rejonów
1.	Wyjazd na DOD, Pelagrę, Targi Ogrodnicze i inne (Dni Kukurydzy, Dni Buraka)	55	1650	131	2011	
V.	Inne formy szkolenia i doskonalenia zawodowego	101	900	125	1115	E.Nesterów Kierownicy rejonów
1.	BHP dla kadry podstawowej, dla pracowników inżyniersko-technicznych i administracyjno-biurowych, dla osób kierujących pracownikami	2	50	2	41	
2.	Samoksztalcenie kierowane	66	420	78	422	
3.	Z zakresu unasienniania trzody chlewnej	-	-	-	-	
4.	Szkolenia praktyczne	33	430	45	652	
VI.	Kursy związane z uzyskaniem uprawnień zawodowych w różnych dziedzinach	21	485	89	2523	E.Nesterów J.Karewicz A.Szafraniec
1.	Kandydaci na kierowców	1	10	1	12	
2.	Operatorzy kombajnów zbożowych	3	45	7	177	
3.	Z zakresu obrotu i konfekcjonowania śr. ochr. roślin.	1	30	3	63	
4.	Z zakresu stosowania środków ochrony roślin przy użyciu opryskiwaczy	16	400	78	2271	
VII	Szkolenie i doskonalenie młodzieży wiejskiej	13	155	13	168	E.Nesterów A.Szafraniec
1.	Edycje rejonowe	11	100	11	97	
2.	Edycja wojewódzka	1	30	1	39	
3.	Olimpiada BHP – finał woj.	1	25	1	32	
Ogółem:		312	6955	587	14845	

Seminaria wojewódzkie:

Lp.	Data	Temat	Ilość uczestników
1	15.01.2009	Podsumowanie konkursu „Złoty Kłos”	78
2	29.01.2009	Konkurs „Gospodarstwo przyjazne środowisku”. Kiermasz produktów ekologicznych	73
3	27.03.2009	„Postępowanie z rybą przy wiosennych odłowach i aktualne zagadnienia z produkcji rybackiej”	66
4	20.06.2009	Konferencja „Dzień Rzepaku”	120
5	21.06.2009	Podsumowanie Konkursu „Agroliga” „Wpływ Konkursu Agroliga na postęp w rolnictwie i przetwórstwie rolno-spożywczym”	120
6	03.09.2009	Dzień Buraka	178
7	10.09.2009	Dzień Kukurydzy	476
8	21.10.2009	Konferencja podsumowująca Konkurs „Zagospodarowanie odpadów na obszarach wiejskich”	150
9	19.11.2009	Podsumowanie Konkursu „Gospodarstwo przyjazne środowisku”	62
10	25.11.2009	„Nowości w uprawie i ochronie truskawek”	51
11	26.11.2009	Podsumowanie Konkursu „Super Mleko”	89
12	16.12.2009	Podsumowanie Konkursu „Złoty Kłos”	84
		Razem:	1547

VI. Działalność wydawnicza i informacyjna

Na rok 2009 zaplanowano wydanie 14 broszur i ulotek oraz 12 numerów Kuriera Rolniczego. Wydano 13 pozycji broszur (w tym 6 zeszytów) i ulotek o łącznym nakładzie 3335 egzemplarzy oraz 12 numerów miesięcznika Kurier Rolniczy o łącznym nakładzie 37390 egzemplarzy. Drukowane były też plakaty – 5 pozycji o łącznym nakładzie 1422 egzemplarzy, zaproszenia ponad 3880 egzemplarzy, dyplomy i druki specjalne około 2800 egzemplarzy, kalendarz OODR na 2010 r. – nakład 4000 szt., świadectwa ukończenia kursów, zaświadczenia 3330 egzemplarzy oraz druki różne (w tym materiały dokumentacyjne, szkoleniowe) wg bieżących potrzeb, których w 2009 r. wykonano łącznie druk i ksero ponad 450000 szt. (kartek A4).

Biblioteka gromadzi, zabezpiecza i udostępnia swoje zbiory rolnikom, doradcom, młodzieży szkolnej oraz wszystkim zainteresowanym. Księgozbiór biblioteki liczy 5324

woluminów. Biblioteka prenumeruje również większość dostępnych na rynku fachowych czasopism, które gromadzi i udostępnia zainteresowanym. W 2009r. zaprenumerowanych było 42 tytuły czasopism. Z czytelnicy bibliotecznej co miesiąc korzystało około 12 osób. Do biblioteki zapisało się 3 osoby.

Kolportaż wydawnictw własnych prowadzony jest poprzez doradców terenowych oraz na spotkaniach z rolnikami.

Zorganizowano również wystawy planszowe oraz wydawnictw OODR prezentujących dorobek opolskiego rolnictwa na: podsumowaniach postępu rolniczego w TZD, na targach ogrodniczych „Wiosna Kwiatów 2009, „Dniach Otwartych Drzwi 2009”, wojewódzkim pokazie zbioru pasz z użytków zielonych na kiszonkę w Strojcu, na konferencji naukowej pt. „Zarządzanie wiedzą w rolnictwie” zorganizowanej przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Nysie i Urząd Miejski w Nysie, VI Regionalnej Wystawie Zwierząt Hodowlanych w Opolu-Bierkowicach, podsumowaniu konkursu „Kulinarne Dziedzictwo – Smaki Regionów” w Opolu-Bierkowicach, dożynek wojewódzkich w Bierawie, Dniu Buraka w Łosiowie, Dniu Kukurydzy w Janowie, IX Europejskich Targach Chłopskich w Krzyżowicach, Europejskich Targach Chłopskich w Kusel oraz innych okolicznościowych spotkaniach w OODR.

W Ośrodku oraz w komnacie przy scenie z części plansz zorganizowana jest stała wystawa.

Na bieżąco prowadzony był serwis internetowy Ośrodka www.oodr.pl. OODR generuje przez Internet bardzo dużą ilość informacji, w poszukiwaniu których do naszej strony zaglądano 150000 razy. Na bieżąco prowadzona jest również dokumentacja fotograficzna z różnego rodzaju imprez szkoleniowych i uroczystości organizowanych dla rolników w Ośrodku oraz w terenie.

Plan i wykonanie wydawnictw za rok 2009

Lp.	Tytuł	Plan	Wykonanie	Nakład egz.
1	Biuletyn informacyjny z działalności i wykonania zadań przez TZD w 2008 r. dla 6 rejonów (Głubczyce, Brzeg, Nysa, Namysłów, Strzelce Op., Prudnik) w nakładzie od 30 do 80 egz., łącznie 365 egz.	1	6 zeszytów	365
2	Katalog wystawców targów ogrodniczych DOD 2009	1	1	250
3	Katalog wystawców DOD 2009	1	1	200
4	Katalog wystawy zwierząt hodowlanych 2009	1	- x	-
5	Katalog wystawców. Europejskich Targów	1	1	1 000

Chłopskich 2009				
6	Biuletyn Doświadczalnictwa Terenowego „Wyniki doświadczeń terenowych za 2008 r.”	1	1	200
7	Przewodnik po polu doświadczalnym OODR	1	1	200
8	Biuletyn PDO „Wyniki Porejestrowych Doświadczeń Odmianowych za lata 2006-2008”	1	1	1000
9	Uprawa buraków	1	- xx	-
10	Bezpieczeństwo żywności	1	- xx	-
11	Wykorzystanie słomy i rośliny energryczne	1	- xx	-
12	Cięcie krzewów ozdobnych	1	- xx	-
13	Zagospodarowanie terenów zielonych w przestrzeni publicznej wsi	1	- xx	-
14	Produkty pszczele	1	- xx	-
15	Materiały konferencyjne (katalog) „Agroliga 2009, województwo opolskie”	-	1	120
16	Kurier Rolniczy 12 numerów + dodatek	miesięcznik 40 miesięcznik 12 stron		Średnio 3116 (łącznie 37390)

x - Pozycji nie wydano, ponieważ Izba Rolnicza nie zleciła druku

xx - Pozycji nie wydano, ze względu na brak środków finansowych na wydanie

VII. Podsumowanie rocznej działalności doradczej

Od wielu lat w Opolskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego praktykuje się z powodzeniem przedstawianie efektów pracy doradców na podsumowaniach rocznej działalności. W 2009 roku podsumowania pracy doradczej za 2008 rok odbywały się w każdym powiecie od 3 lutego do 6 marca. W spotkaniach tych uczestniczyli producenci rolni, kobiety wiejskie, przedstawiciele organizacji samorządowych, władz administracyjnych i instytucji obsługujących rolnictwo ze służbą pracującą na terenie powiatu.

Co roku spotkania cieszą się dużym zainteresowaniem wśród producentów rolnych. W tym roku frekwencja wyniosła od 101 do 152 osób. Uczestniczyło w nich łącznie 1325 osób, w tym 963 rolników.

W powiatach nyskim, namysłowskim i kędzierzyńsko – kozielskim w podsumowaniach wziął udział Antoni Jastrzemski – Wicewojewoda Opolski.

W każdym powiecie przedstawiono informację z działalności doradczej w 2008 roku. Zapoznano się również z planem zadań doradczych na 2009 rok, w którym jednym z najważniejszych zadań będzie nadal pomoc producentom rolnym i mieszkańcom obszarów wiejskich w sporządzaniu wniosków i planów umożliwiających uzyskanie środków

pieniężnych z funduszy UE z dopłat obszarowych bezpośrednich oraz PROW na lata 2007 – 2013.

Podczas podsumowań zgromadzeni producenci, przedstawiciele władz samorządowych i instytucji współpracujących pozytywnie wypowiedzieli się o działalności doradczej OODR w Łosiowie. Wysoko ocenili fachowość, zaangażowanie i profesjonalizm doradców.

Na spotkaniach tych poruszono wiele ważnych tematów, tj.:

- możliwość korzystania z funduszy unijnych i środków krajowych PROW 2007 – 2013,
- problemy z opracowaniem wniosków obszarowych w br.,
- realizacja programów rolnośrodowiskowych,
- zwalczanie chorób zakaźnych u zwierząt,
- korzystanie przez rolników z leczenia sanatoryjnego,
- zmianowanie w uprawie kukurydzy z powodu rosnącego zagrożenia stonką kukurydzianą,
- zasady obowiązkowych ubezpieczeń upraw z dotacją państwa,
- ogólne zasady funkcjonowania programów Odnowa Wsi, Leader + i działalność Lokalnych Grup Działania,
- gospodarstwo rolne przyjazne środowisku w aspekcie obowiązujących przepisów,
- technologia uprawy i ochrona chemiczna zbóż,
- ceny produktów rolnych i koszty produkcji.

Wicewojewoda Antoni Jastrzembski w swoich wystąpieniach na podsumowaniach w Nysie, Namysłowie i Kędzierzynie – Koźlu wypowiedział się na temat trudnej sytuacji w rolnictwie i doradztwie rolniczym w kontekście kryzysu.

Miłym akcentem tych spotkań było wyróżnienie dyplomami oraz nagrodami rzeczowymi producentów rolnych, będących najaktywniejszymi działaczami w swoim środowisku.

Uczestnicy mogli degustować specjały regionalne przygotowane przez kobiety wiejskie oraz specjalistkami gospodarstwa wiejskiego, jak również podziwiać dekorację świąteczną stołów oraz potraw. Atrakcją tych spotkań były pokazy rękodzieła artystycznego i ludowego. Były również występy zespołów młodzieżowych, a w rejonie Strzelce Opolskie – zabawa taneczna rolników. Na każdym podsumowaniu eksponowano wydawnictwa Ośrodka.

Warty podkreślenia jest fakt, iż spotkania i pokazy przeprowadzono dzięki pomocy sponsorów, za co serdecznie dziękujemy.

VIII. Targi Ogrodnicze – Wiosna Kwiatów

W dniach 9 i 10 maja zorganizowano w Opolskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego w Łosiu X Targi Ogrodnicze Wiosna Kwiatów 2009.

W plenerowej imprezie uczestniczyło blisko 150 wystawców nie tylko z naszego regionu, ale również z innych województw. Impreza pomyślana był głównie dla osób chcących upiększyć swoje balkony i ogrody, ale można było tu także zapoznać się z ofertą firm produkujących dla rolnictwa i ogrodnictwa środki ochrony roślin, sprzęt rolniczy, maszyny, ozdoby ogrodowe i rękodzieło ludowe. Podczas targów można było degustować specjały kuchni staropolskiej lub zaopatrzyć się w żywność wyprodukowaną metodami ekologicznymi. Pobyt na targach umilały występy zespołów artystycznych. Również dla dzieci przygotowano wiele atrakcji. W programie targów nie zabrakło elementów edukacyjnych. W sobotę dzieci i młodzież wiejska działająca w klubach 4H województwa opolskiego brała udział w konkursie mającym na celu upowszechnianie informacji o zasadach bezpieczeństwa w domu, gospodarstwie, szkole i na drodze.

Imprezę plenerową Wiosna Kwiatów 2009 odwiedziło ponad 10 tysięcy gości.

IX. Dni Otwartych Drzwi

W dniach 20 i 21 czerwca br. na terenie Opolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Łosiowie odbyła się bardzo udana impreza plenerowa Dni Otwartych Drzwi.

Nie spełniły się nienajlepsze prognozy pogodowe i kilka tysięcy gości mogło uczestniczyć w bogatym programie imprez.

Zainteresowani mogli zobaczyć:

- pole doświadczalne,
- wystawę maszyn i sprzętu rolniczego,
- prezentację firm zajmujących się produkcją energii odnawialnej oraz ochroną środowiska,
- wystawę żywności ekologicznej połączoną ze sprzedażą bezpośrednią,
- folklor i sztukę ludową,
- kiermasz roślin ozdobnych, kwiatów i krzewów,
- wiele atrakcji dla dzieci i młodzieży,
- występ zespołu „Śląsk” oraz Przegląd Piosenki Kresowej.

X. Uspołecznienie doradztwa

W dniu 26 listopada 2009r. obradowała Rada Społeczna Doradztwa Rolniczego. Tematyka obrad dotyczyła: realizacji planu rzeczowo finansowego przez OODR w Łosiuwie za III kwartały 2009r., korekty planu finansowego na 2009r. Przedstawiono i omówiono także projekt zadań planowanych upowszechniania doradztwa rolniczego oraz cennik usług na 2010r.

Rada Społeczna Doradztwa Rolniczego w głosowaniu jawnym jednogłośnie podjęła uchwały o:

- zmianie Planu finansowego na 2009r. Opolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Łosiuwie,
- przyjęcie Projektu Programu Działalności Opolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Łosiuwie na rok 2010,
- przyjęcia Cennika usług Opolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Łosiuwie,
- skierowaniu wniosku do Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi na temat przyspieszenia prac związanych ze zmianą Ustawy o jednostkach doradztwa rolniczego pod kątem zmian finansowania ODR-ów.

XI. Współpraca z zagranicą

Wyjazdy zagraniczne

W 2009r. pracownicy OODR w Łosiuwie brali udział w następujących wyjazdach zagranicznych:

- 11 – 15 luty – 1 specjalistka Ośrodka uczestniczyła w Europejskim Tygodniu Zrównoważonej Energii w Brukseli. Poruszono m.in. problem wdrażania odnawialnych źródeł energii (OZE) na obszarach wiejskich. Wyjazd studyjny zorganizował Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego.
- 16 – 19 marzec – dyrektor Henryk Zamojski oraz główny specjalista Andrzej Zielonka uczestniczyli w wyjeździe studyjnym organizowanym przez Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego do Brukseli. Tematami wiodącymi wspomnianej podróży były Wspólna Polityka Rolna UE, Polityka energetyczna UE, pakiet klimatyczny, Energia Odnawialna i możliwości jej

wykorzystania w rolnictwie, Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Opolskiego.

- 22 – 25 kwietnia – 2 pracownicy wzięły udział w wyjeździe do Niemiec i Szwajcarii dotyczącym technologii wykorzystania odnawialnych źródeł energii.
- 24 kwietnia – z-ca dyrektora Jan Purta wziął udział w wyjeździe studyjnym do Hoyerswerdy, gdzie zapoznał się z pracą instalacji do produkcji biodisła z odpadów komunalnych, plastikowych, drzewnych i innych.
- 26 maja – 10 czerwca – 1 specjalistka Ośrodka gościła w stanie Indiana, USA. Wyjazd był zorganizowany przez Purdue University w ramach programu wymiany polskich i amerykańskich członków klubów 4H.
- 13 – 16 sierpnia – dyrektor Henryk Zamojski wraz z 2 specjalistami OODR wziął udział w wyjeździe studyjnym na Litwę. Celem spotkania było opracowanie wspólnej strategii rozwoju regionu sołecznickiego oraz wymiana doświadczeń na temat dalszego funkcjonowania obu państw w strukturach Unii Europejskiej.
- 19 – 20 września – dyrektor Henryk Zamojski wraz ze specjalistką OODR oraz przedstawicielami z woj. opolskiego wzięli udział w Europejskich Targach Chłopskich w Kusel, podczas których Towarzystwo Przyjaciół Krzyżowic promowało tradycyjne produkty z naszego kraju.
- 23 października – 3 specjalistów Ośrodka wzięło udział w wyjeździe do Czech dotyczącym technologii wykorzystania odnawialnych źródeł energii (zwiedzanie biogazowni w miejscowościach Nowe Lhotice oraz Dražobudice).
- 6 – 11 grudnia dyrektor Henryk Zamojski wziął udział w wyjeździe studyjnym do Niemiec. Wyjazd dotyczył wdrażania zasady cross compliance.

Przyjazdy z zagranicy

- 20 – 21 czerwca – 65 osób z Kusel (Niemcy), Horodenki (Ukraina) i Jablonkova (Czechy) uczestniczyło w Świątce Powiatu Brzeskiego, DOD 2009 w Łosiowie.
- 12 – 13 września – przedstawiciele powiatu Kusel/Niemcy – 7 osób, powiatu Horodenka/Ukraina – 20 osób, gminy Ceska Ves/ Republika Czeska – 15 osób wzięli udział w Europejskich Targach Chłopskich w Krzyżowicach, podczas których prezentowali swoje produkty lokalne, rzemiosło i dorobek artystyczny.

- 9 grudnia – udział 3 przedstawicieli powiatu Kusel/Niemcy w Spotkaniu Mikołajkowym klubów 4H w Łosiowie.

XII. Działalność finansowo – gospodarcza

Opolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 9 maja 2008r. w sprawie szczegółowego trybu i terminów opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej na rok 2009 (Dz. U. Nr 87, poz. 537 z 2008r) oraz pismem Nr FB.J.UP-3010/-5/OS z dnia 07.08.2008r. Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego – Wydział Finansów i Budżetu opracował plan finansowy na rok 2009, w którym uwzględnił dotację podmiotową w wysokości 4600 tys. zł przyznaną przez Opolski Urząd Wojewódzki z przeznaczeniem wyłącznie na dofinansowanie działalności bieżącej w zakresie określonym w odrębnej ustawie o jednostkach doradztwa rolniczego (Dz. U. Nr 251, poz. 2507 z 2004r.).

Dotacja w powyższej wielkości wraz z przychodami z działalności gospodarczej oraz środkami otrzymywanymi od pozostałych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych umożliwiła pokrycie kosztów ujętych w 6 rodzajach uwzględniających wszystkie koszty ponoszone przez Ośrodek a określone w/w ustawą o jednostkach doradztwa rolniczego. Trzeba tutaj dodać, że jednostki doradztwa rolniczego realizują zadania z zakresu doradztwa rolniczego wymienione w art. 4 pkt 2 tej ustawy nieodpłatnie.

Decyzją wynikającą z ustawy o finansach publicznych (art. 128 ust. 2 i 3 z dnia 30 czerwca 2005r. Dz.U. Nr 249, poz. 2104 z póź. zmianami) Wojewoda Opolski postanowił dokonać podziału budżetu Wojewody na 2009r. i w załączniku Nr 19 do tej decyzji w dziale 010 Rolnictwo i Łowiectwo, rozdz. 01002 potwierdził przyznanie Opolskiemu Ośrodkowi Doradztwa Rolniczego ostateczną kwotę dochodów w wysokości 4600 tys. zł.

W trakcie roku 2009 zablokowano kwotę dotacji podmiotowej w wysokości 460 tys. zł. w miesiącu sierpniu 2009r. pismem FB.II-UC-3011-1/31/09 z dnia 05.08.2009r. poinformowano, że dotacja podmiotowa została zmniejszona o 260 tys. zł. ustawą z dnia 23 stycznia 2009r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w organizacji i podziale zadań administracji publicznej w województwie (Dz.U. Nr 92, poz. 753 z 16 czerwca 2009r.) zmieniono podległość Ośrodka, który od tego momentu podlega Sejmikowi Województwa Opolskiego, a dotychczasowa zmniejszona dotacja z budżetu państwa na wykonywanie zadań z zakresu doradztwa rolniczego jest dotacją celową na te zadania.

Ośrodek oprócz zmniejszenia dotacji o 260 tys. zł. również został pozbawiony przychodu w wysokości 100 tys. zł. osiąganego ze zbierania danych rachunkowych dla potrzeb systemu zbierania i wykonywania danych rachunkowych z gospodarstw rolnych przez Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej w Warszawie.

W sumie uzyskaliśmy zmniejszenie przychodów o 360 tys. zł. z tytułów dotacji. Szczegółowe rozliczenie wyniku planu finansowego nastąpi do 31 marca 2010r.

Otrzymałą dotację w wysokości 1515 tys. zł. zgodnie z zawartą umową z Ośrodkiem przez Wojewodę Opolskiego w dniu 16 września 2009r. przeznaczono na:

- wynagrodzenia osobowe pracowników – § 4010 – 1075 tys. zł.,
- składki na ubezpieczenia społeczne – § 4110, § 4120 – 200 tys. zł.,
- zakup energii elektrycznej, ciepłej, gazu, wody – § 4260 – 70 tys. zł.,
- zakup usług pozostałych – § 4300 – 50 tys. zł.,
- odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych – § 4440 – 100 tys. zł.,
- podatki od nieruchomości – § 4480 – 20 tys. zł.

Ośrodek wykorzystał dotację celową zgodnie z zawartą umową.

Ilość porad udzielonych przez doradców OODR

Lp.	Wyszczególnienie	Ilość
1.	Porady ustne i telefoniczne	27236
2.	Porady w formie zaleceń zamieszczane w internecie	51000
3.	Ulotki	3335
4.	Artykuły w Kurierze Rolniczym	20000
5.	Doświadczenia i ich wykorzystanie	5100
6.	Wdrożenia i ich popularyzacja	717
7.	Grupy tematyczne i zalecenia	1514
8.	Doradztwo ekonomiczne: - gospodarstwa wdrożeniowe i ich popularyzacja - kalkulacja kosztów produkcji roślinnej i zwierzęcej	516 248
9.	Analizy laboratoryjne materiału roślinnego i gleby	3537
10.	Konsultacje dotyczące opracowania dokumentacji dla pozyskania środków finansowych z UE	5895
11.	Odnowa wsi i konsultacje przy opracowaniu strategii LGD oraz opracowanie planów odnowy miejscowości	206
12.	Doradztwo poprzez konkursy, olimpiady i pokazy	1100
13.	Ekologia szeroko pojęta i ochrona środowiska	1811
14.	Współpraca z KGW i doradztwo w zakresie działalności gospodarstw	855
15.	Prace na rzecz dzieci i młodzieży wiejskiej	2815
16.	Agroturystyka – doradztwo kompleksowe	289
17.	Promocja produktu lokalnego poprzez organizację i współorganizację targów, dożynek itp.	515
18.	Doradztwo grupowe: - szkolenia specjalistyczne, seminaria - kursy	6947 1397
19.	Udział w pracach zleczanych przez Wojewodę (dot. klęsk i zdarzeń losowych oraz zagrożeń epidemiologicznych)	1077
20.	Porady w mediach (prasa, radio, telewizja)	134
Razem		136244

Realizacja zadań doradczych przez OODR w Łosiu w 2009r.

Lp.	Wyszczególnienie zadań	Plan zadań na 2009r.	Realizacja zadań				Uwagi
			I kw. 2009r.	I półrocze 2009r.	III kw. 2009r.	w 2009r.	
1.	2.	3.	4.	5.	6.		7.
I.	Działalność w zakresie pozyskiwania środków z funduszy unijnych	5500	797	5456	5524	5553	
1.	Płatności obszarowe bezpośrednie	4500	603	4083	4083	4083	
2.	Wspieranie przedsięwzięć rolnośrodowiskowych i poprawy dobrostanu zwierząt	1000	125	1057	1123	1143	
3.	Modernizacja gospodarstw rolnych z naboru 2007		12	28	28	32	Wnioski o płatność
4.	Modernizacja gospodarstw rolnych z naboru 2009			139	140	140	
5.	Ułatwienie startu młodym rolnikom			5	5	5	
6.	Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej			10	10	14	
7.	Dopłaty do kwalifikowanego materiału siewnego		57	134	135	136	
II.	Działalność adaptacyjno-doświadczalna, w tym:	19		6	15	22	
1.	Doświadczenia ściśle	9		3	6	9	
2.	Doświadczenia łanowe	10		3	9	13	
III.	Wdrożenia, pokazy i konkursy z technologii produkcji, w tym:	180	121	124	142	183	
1.	Wdrożenia i pokazy z produkcji roślinnej	101	74	75	91	105	
2.	Wdrożenia i pokazy z produkcji zwierzęcej	56	47	49	51	54	brak zootechnika w TZD Brzeg
3.	Konkursy, w tym:						
a).	z produkcji roślinnej	13			13	13	

b).	z produkcji zwierzęcej	10			11	11	
4.	Analizy laboratoryjne, w tym:		882	1593	2691	3537	
a).	Prób gleb		655	1366	1586	1728	
b).	Prób pasz		30	30	40	69	
c).	Prób zbóż		197	197	1065	1740	
IV.	Doradztwo rolnicze w gosp. indywidualnych, w tym:	100	101	100	99	99	
1.	Gospodarstwa wdrożeniowe	45	45	43	43	43	- K. Korzec – przeszedł na rentę - Ł. Feresztyn – już nie pracuje
2.	Grupy tematyczne producentów	55	56	57	56	56	- Ł. Feresztyn – już nie pracuje
V.	Analizy ekonomiczne	210	304	304	304	304	
VI.	Działalność gosp. wiejskiego i agroturystyki, w tym:	143	104	145	187	222	
1.	Demonstracje i pokazy	36	26	38	43	61	
2.	Konkursy	5	1	3	23	24	
3.	Gospodarstwa przykładowe	12		9	11	12	
4.	Szkolenia kobiet	30	17	26	41	48	
5.	Współpraca z kobietami zrzeszonymi w Kołach Org. Kobiecych	60	60	69	69	77	
VII.	Pozaszkolna oświata rolnicza, w tym:	312	203	343	408	587	
1.	Szkolenia seminaryjne	12	3	5	7	12	
2.	Szkolenia specjalistyczne	110	107	153	164	214	
3.	Szkolenia kursowe		1	1	2	3	
4.	Wyjazdy szkoleniowe	55	16	44	70	131	
5.	Inne formy szkolenia i doskonalenia zawodowego	101	35	55	76	125	
6.	Kursy związane z uzyskaniem uprawnień zawodowych	21	29	73	77	89	
7.	Szkolenie i doskonalenie zawodowe młodzieży wiejskiej	13	12	12	12	13	
VIII.	Działalność	26	6	13	17	25	

	wydawnicza i informacyjna, w tym:						
1.	Broszury i ulotki	14	3	7	8	13	1 pozycji nie wydano, ponieważ Izba Rolnicza nie zleciła druku (Katalog wystawy zwierząt hodowlanych 2009)
2.	Miesięcznik „Kurier Rolniczy”	12	3	6	9	12	

UWAGA ! Realizacja zadań liczona jest od początku roku w systemie narastającym

Opolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego wykonał wszystkie prace z wyjątkiem nie zrealizowania 1 broszury, wyjazdów seminaryjnych krajowych i zagranicznych.

Gro zadań wykonano ponad plan mimo ograniczenia dotacji celowej o 260 tys. zł.